

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากรป่าไม้)
ปริญญา

.....การจัดการทรัพยากรป่าไม้.....การจัดการป่าไม้.....

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง ความคิดเห็นของราษฎรต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

People Opinions on Monk's Leadership Role in Forest Resource Conservation
Tha Tian Village, Sai Yok District, Kanchanaburi Province

นามผู้วิจัย นายชนโชติ สุ่มังคะละ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์อภิชาติ ภัทรธรรม, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์วุฒิพล หัวเมืองแก้ว, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์วิพัทธ์ จินตนา, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความคิดเห็นของราษฎรต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

People Opinions on Monk's Leadership Role in Forest Resource Conservation
Tha Tian Village, Sai Yok District, Kanchanaburi Province

โดย

นายธนโชติ สุ่มังคะละ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากรป่าไม้)
พ.ศ. 2556

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ธนโชติ สุขมงคล 2556: ความคิดเห็นของราษฎรต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ปรินญาวิทยาสาตรมหาบัณฑิต
(การจัดการทรัพยากรป่าไม้) สาขาการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ภาควิชาการจัดการป่าไม้ อาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์อภิชาติ ภัทรธรรม, Ph.D. 87 หน้า

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางสภาพสังคมและเศรษฐกิจ ระดับความคิดเห็นและ
ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของราษฎรต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ในพื้นที่บ้าน
ท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษารวบรวมโดยใช้แบบสอบถามไปสอบถาม
ราษฎรที่อยู่อาศัยในพื้นที่บ้านท่าเตียน จำนวนทั้งหมด 130 ครัวเรือน วิเคราะห์ทางสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน
ใช้ค่าสถิติ t-test และค่าสถิติ F-test กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม
คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการศึกษาพบว่า ราษฎรตัวอย่างที่ทำการศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 42.14 ปี มีการศึกษา
ระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพทำไร่ มีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ย 141,907.84 บาท ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มทาง
สังคม มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 14.81 ไร่ ไปทำกิจกรรมที่วัดเฉลี่ย 7 ครั้งต่อปี เข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
ของวัดเฉลี่ย 9 ครั้งต่อปี ความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อยู่ในระดับมาก
ระดับความคิดเห็นของราษฎรในพื้นที่ที่ใช้สอยทรัพยากรป่าไม้อยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 ดังนั้น
ราษฎรตัวอย่างมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยอย่างมากต่อการเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของราษฎรต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเขต
พื้นที่ศึกษานี้ได้แก่ อาชีพ รายได้ของครัวเรือน ขนาดพื้นที่ถือครอง การเคยเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากร
ป่าไม้ของวัด ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ใน
การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Thanachoti Sumangkala 2013: People Opinions on Monk's Leadership Role in Forest Resource Conservation Tha Tian Village, Sai Yok District, Kanchanaburi Province. Master of Science (Forest Resource Management), Major Field: Forest Resource Management, Department of Forest Management. Thesis Advisor: Associate Professor Apichart Pattaratuma, Ph.D. 87 pages.

The objectives of this study were to investigate the socio-economic condition, participation level and factors affecting people opinions on monk's leadership role in forest resource conservation at Tha Tian village, Sai Yok district, Kanchanaburi province. The data was collected by employing the designed questionnaire interviewed 130 household header or the representation. Statistical analysis methods employed for proving the setting hypothesis were t-test and F-test by statistical software package and with the given significant level of .05.

The results of this study indicated that most of the respondents were male at the average age of 42.14 years. Their educational level were at the primary school. Their main occupation were farming. The average annual household income was 141,907.84 baht. Average size of land holding was 14.81 rais. They participated in temple activities 7 once a year and attended forest resource conservation activities which hold by the temple for 9 times a year. People belief in the roles of buddhist monks in forest resource conservation was at the high level. Their opinion level in making use of the forest resources was also at the high level, with the average score of 3.82. In addition, factors affecting people's opinions towards the buddhist monks' roles as the leader in forest resource conservation in the studied area were their occupation, annual household income, size of land holding, participation in forest resource conservation which hold by the temple, their knowledge and comprehension about forest resource conservation, and belief in buddhist monks' leadership role of forest resource conservation.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ ภัทรธรรม อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.วุฒิพล หัวเมืองแก้ว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้
กรุณาให้ความรู้และให้คำแนะนำตลอดจนตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จสมบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัย
รู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ชาวบ้านบ้านท่าเตียน หมู่ที่ 8 ตำบลไทรโยค อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี
ที่ให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนพี่ น้องและเพื่อนๆ ใน
คณะวนศาสตร์ที่เป็นกำลังใจ ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและเอื้ออาทรแก่ผู้วิจัยจนสามารถทำงาน
สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และสุดท้ายขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อคุณพ่อและคุณแม่ ที่คอยให้
ความห่วงใย คอยเป็นกำลังใจ พร้อมทั้งให้โอกาสในการศึกษาถึงระดับนี้

ข้าพเจ้าหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจศึกษาต่อไป หากว่ามี
ข้อบกพร่องอันใดผู้วิจัยขอรับผิดชอบและขออภัยไว้ ณ ที่นี้

ธนโชติ สุมังคะละ

มกราคม 2556

สารบัญ

หน้า

สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(2)
สารบัญภาพ	(5)
คำนำ	1
วัตถุประสงค์	3
การตรวจเอกสาร	6
อุปกรณ์และวิธีการ	25
อุปกรณ์	25
วิธีการ	25
ผลและวิจารณ์	29
สรุปและข้อเสนอแนะ	66
สรุป	66
ข้อเสนอแนะ	69
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	73
ภาคผนวก	77
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	87

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 คะแนนระดับความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม	26
2 เพศของราษฎรตัวอย่าง บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี	30
3 อายุของราษฎรตัวอย่าง บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี	30
4 ระดับการศึกษาของราษฎรตัวอย่าง บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี	31
5 อาชีพของราษฎรตัวอย่าง บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี	31
6 รายได้ของครัวเรือนตัวอย่าง บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี	32
7 การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมของราษฎรตัวอย่าง บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี	33
8 การถือครองที่ดินของครัวเรือนตัวอย่าง บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี	34
9 ความถี่ในการไปทำกิจกรรมที่วัดของราษฎรตัวอย่าง บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี	35
10 การเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด ของราษฎรตัวอย่าง บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี	36
11 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรตัวอย่าง บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกการตอบคำถามเป็นรายข้อ	38
12 จำนวนและร้อยละของราษฎรตัวอย่าง บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัด กาญจนบุรี ตามระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	39
13 ความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของ ราษฎรตัวอย่าง บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามการตอบ คำถามเป็นรายข้อ	41
14 จำนวนร้อยละของราษฎรตัวอย่าง บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามระดับความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้	42
15 ระดับความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามการตอบ คำถามเป็นรายข้อ	44

สารบัญตาราง (ต่อ)

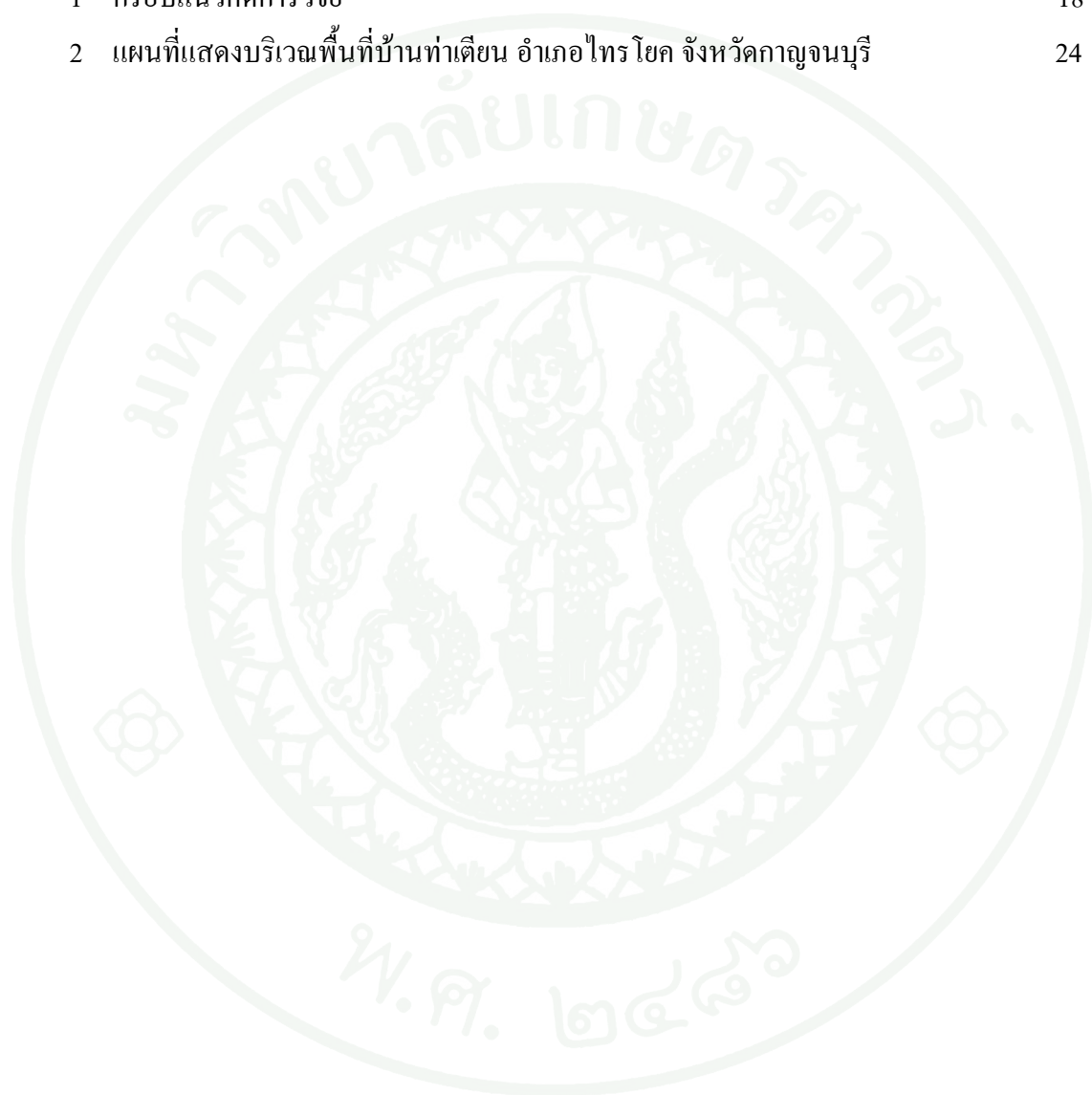
ตารางที่	หน้า
16	คะแนนระดับความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ตอบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี 49
17	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ตอบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามเพศ 51
18	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ตอบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามอายุ 52
19	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ตอบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ 53
20	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ตอบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามอาชีพ 54
21	ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ตอบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ 55
22	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ตอบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามรายได้ของครัวเรือน 56
23	ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ตอบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามรายได้ของครัวเรือนเป็นรายคู่ 57
24	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ตอบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม 58

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
25 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามขนาดพื้นที่ถือครอง	59
26 ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามขนาดพื้นที่ถือครองเป็นรายคู่	59
27 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	61
28 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามความถี่ในการไปทำกิจกรรมที่วัด	62
29 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามการเคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด	63
30 ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัดเป็นรายคู่	64
31 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามความเชื่อถือเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	65
32 ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี	68

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	18
2 แผนที่แสดงบริเวณพื้นที่บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี	24

**ความคิดเห็นของราษฎรต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์
ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี**

People Opinions on Monk's Leadership Role in Forest Resource Conservation

Tha Tian Village, Sai Yok District, Kanchanaburi Province

คำนำ

นับตั้งแต่มีการสำรวจทรัพยากรป่าไม้ของประเทศไทย ทำให้ทราบว่าพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยลดลงอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลสถิติการป่าไม้ของประเทศไทย กรมป่าไม้ (2550) พบว่า เมื่อ พ.ศ.2504 ประเทศไทยมีเนื้อที่ป่าไม้ร้อยละ 53.33 แต่พอถึง พ.ศ.2549 เหลือพื้นที่ป่าไม้อยู่เพียงร้อยละ 30.92 และลดลงจนถึงจุดต่ำสุดใน พ.ศ.2541 เหลือเพียงร้อยละ 25.28 ของพื้นที่ประเทศทั้งหมด ในช่วงระยะเวลาเพียง 45 ปี พื้นที่ป่าไม้ลดหายไปถึง ร้อยละ 22.41 แม้ว่าภายหลังในช่วง พ.ศ.2540 เป็นต้นมา จะมีกระแสอนุรักษ์ธรรมชาติออกมาอย่างต่อเนื่อง แต่เป็นเพียงช่วงระยะเวลาสั้นๆ ที่ส่งผลดี โดยจากสถิติรายงานว่า พ.ศ.2543 มีพื้นที่ป่าได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 33.15 ของพื้นที่ประเทศ การลดลงของพื้นที่ป่าไม้ก็ยังคงลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่ก็มาจากการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าและการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ส่งผลให้เกิดการบุกรุกครอบครองพื้นที่ป่าเพื่อทำกินของราษฎรเพิ่มมากขึ้น

จังหวัดกาญจนบุรี เป็นพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และแหล่งทรัพยากรอันสำคัญยิ่งแห่งหนึ่งของประเทศไทย จากการสำรวจของสำนักสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2547) รายงานว่า ในช่วง พ.ศ.2541-2547 จังหวัดกาญจนบุรีมีพื้นที่ป่าไม้มากเป็นอันดับที่ 3 ของประเทศ รองลงมาจากจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดตาก ถึงแม้กระนั้นพื้นที่แห่งนี้ก็ยังคงประสบกับปัญหาตามสภาพทั่วไปของทรัพยากรป่าไม้ กล่าวคือ ถูกบุกรุกทำลายโดยนายทุนและราษฎรที่ต้องการที่ทำกิน ทำให้พื้นที่ป่าไม้เริ่มหายไปกลายสภาพเป็นเรือกสวนไร่นา โครงการริสอร์ทและพื้นที่เลี้ยงสัตว์ หากไม่มีการแก้ไขคาดว่าในอนาคตอันใกล้จะยิ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพยากรป่าไม้กว้างขวางมากขึ้น (องค์การบริหารส่วนตำบลไทรโยค, 2554)

บ้านท่าเตียน ตำบลไทรโยค อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี เป็นพื้นที่อีกแห่งหนึ่งที่ประสบกับปัญหาการบุกรุกทำลายป่าในอดีต โดยพื้นที่ดังกล่าวได้ถูกแปรสภาพให้กลายเป็นไร่อ้อย ถูกตัดโค่นไม้ใหญ่ไปใช้สอย กลายเป็นพื้นที่เสื่อมโทรมไม่สามารถทำกิจกรรมหรือใช้ประโยชน์ในด้านการปลูกพืชได้เลย ทางผู้ครอบครองจึงประสงค์ที่จะถวายเป็นที่ดินดังกล่าวให้กับพระสงฆ์ โดยหวังว่าจะทำให้ผืนดินที่รกร้างว่างเปล่ากลับกลายมาให้เป็นประโยชน์แก่ราษฎรในแถบนั้นได้บ้าง จึงถวายที่ดินผืนนี้แก่พระสงฆ์ โดยมีพระอาจารย์มิตซูโอะ คเวสโก พระกรรมฐานผู้เคร่งครัดปฏิบัติตามแนวทางของพระโพธิญาณเถร แห่งวัดหนองป่าพง เป็นผู้รับถวาย เพื่อใช้สร้างวัดพร้อมทั้งเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม ด้วยการถวายที่ดินในครั้งนั้นได้สร้างความเปลี่ยนแปลงให้แก่พื้นที่ในเชิงบวกอย่างมากมาย พระอาจารย์และพระสงฆ์ในวัดได้พยายามฟื้นฟูบริเวณที่เสื่อมโทรมให้กลับมามีป่าดั้งเดิม พร้อมกันนั้นก็พยายามที่จะรักษาผืนป่าที่ยังคงสภาพเดิมให้อยู่และอุดมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จนในปัจจุบันพระสงฆ์สามารถทำให้ชาวบ้านไม่บุกรุกทำลายป่าและกลับมามีความร่วมมืออนุรักษ์และฟื้นฟูผืนป่ากับท่านเป็นอย่างดี ถือเป็นสิ่งดีและน่ายกย่องสรรเสริญที่บุคคลากรทางพระพุทธศาสนา มิได้เกื้อกูลต่อมวลมนุษยชาติเพียงการพัฒนาจิตใจอันเป็นด้านนามธรรม แต่ยังเกื้อกูลในด้านรูปธรรมอันเป็นที่ประจักษ์ต่อสายตาของผู้พบเห็นได้เป็นอย่างดี (วัดสุন্নทวาราม, 2545)

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าบ้านท่าเตียน เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การศึกษา ด้วยเหตุผลที่ว่า พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่เคยรกร้างว่างเปล่าจากการทำไร่อ้อย นายทุนพยายามหาทางครอบครอง อีกทั้งยังมีการตัดไม้ทำลายป่าอย่างต่อเนื่อง แต่มีพระสงฆ์ในวัดสุন্নทวาราม โดยการนำของพระอาจารย์มิตซูโอะ คเวสโก เสียสละทุ่มเทแรงกายแรงใจเพื่อจะรักษาผืนป่าตรงนี้ไว้ ท่านมีหัวใจแห่งการอนุรักษ์และพยายามฟื้นฟูพื้นที่ที่ถูกทำลายให้กลับมาสมบูรณ์ดังเดิม โดยในส่วนนี้ผู้ศึกษามองการทำงาน แนวคิด วิธีการ การแก้ไขปัญหาต่างๆ ของพระสงฆ์ ผ่านความคิดเห็นของราษฎรในพื้นที่ เพื่อที่จะนำเอาผลการศึกษาในครั้งนี้ไปเผยแพร่ต่อสาธารณชน โดยหวังว่ารูปแบบและวิธีการการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของพระสงฆ์ในวัดสุন্নทวาราม โดยมีพระอาจารย์มิตซูโอะ คเวสโก เป็นผู้นำ จะกลายเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่เป็นแรงผลักดันให้ผู้ที่มีความคิดในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ได้นำไปปรับใช้กับพื้นที่ที่ประสบปัญหาคล้ายคลึงกันได้เป็นอย่างดีในโอกาสข้างหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพสังคมและเศรษฐกิจของราษฎรบ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของราษฎรตอบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บริเวณบ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของราษฎรตอบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บริเวณบ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของราษฎรตอบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ได้กำหนดขอบเขตการศึกษา คือ ราษฎรที่อาศัยอยู่บริเวณบ้านท่าเตียน หมู่ที่ 8 ตำบลไทรโยค อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี โดยกลุ่มตัวอย่างคือ ประชากรที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนที่อยู่ในครัวเรือนเดียวกัน ซึ่งสามารถให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ได้

นิยามศัพท์

เพื่อความเข้าใจในความหมายของคำบางคำให้ตรงกัน จึงขอกำหนดความหมายและขอบเขตของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

พระสงฆ์ หมายถึง ผู้ถือครองสมณเพศหรือสามเณรที่บวชในพระพุทธศาสนา ซึ่งจำพรรษาอยู่ในวัดสุทัศน์วราราม อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

ราษฎร หมายถึง บุคคลที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน ซึ่งเป็นสามีหรือภรรยาของหัวหน้าครัวเรือน หรือผู้แทนครัวเรือน เป็นผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในบริเวณบ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

เพศ หมายถึง ความเป็นชายหรือหญิงของราษฎรบ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบันของราษฎรบ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

ระดับการศึกษา หมายถึง ความรู้ที่ได้รับตามเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นระดับสูงสุดที่ได้รับจากสถานศึกษาแห่งใดแห่งหนึ่งของราษฎรบ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

อาชีพ หมายถึง หน้าที่การงานหรือการประกอบการอันนำมาซึ่งรายได้หรือผลตอบแทนของราษฎรบ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

รายได้ของครัวเรือน หมายถึง ผลประโยชน์เป็นตัวเงินทั้งหมดในรอบปีของปีที่ผ่านมาของครัวเรือนโดยไม่หักรายจ่าย ของราษฎรบ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม หมายถึง การที่ราษฎรบ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี เข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มต่างๆ ในสังคมที่จัดตั้งขึ้นหรือมีการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มและส่วนรวม ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้, กลุ่มเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น

ขนาดพื้นที่ถือครอง หมายถึง พื้นที่ที่ปรากฏหลักฐานเป็นโฉนดที่ดิน หรือ นส.3, นส.3 ก. หรือ ภบท.5, ภบท.6 ของราษฎรบ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ที่แต่ละครอบครัวครอบครองและใช้ประโยชน์

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ หมายถึง ราษฎรบ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี มีความคิดเห็นต่อการป้องกัน การบำรุงรักษาและการฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ตามความเข้าใจของตนเอง

ความถี่ในการไปทำกิจกรรมที่วัด หมายถึง ราษฎรบ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี มีจำนวนการเข้าวัดสัปดาห์ละหนึ่งครั้งเพื่อร่วมทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การไปทำบุญ การเข้าพบปะพระสงฆ์เป็นการเฉพาะ หรือเข้าร่วมกิจกรรมอันใดก็ตามที่วัดจัดขึ้นในรอบปี โดยมีจำนวนไม่น้อยเพียงใด

การเคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด หมายถึง ราษฎรบ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี เคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ทางวัดสัปดาห์ละหนึ่งครั้งเพื่อร่วมทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การไปทำบุญ การเข้าพบปะพระสงฆ์เป็นการเฉพาะ หรือเข้าร่วมกิจกรรมอันใดก็ตามที่วัดจัดขึ้นในรอบปี โดยมีจำนวนไม่น้อยเพียงใด

ความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ หมายถึง ราษฎรบ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี มีความเชื่อความเลื่อมใสศรัทธาในตัวพระสงฆ์ที่อยู่จำพรรษาในวัดสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง โดยการนำของ พระอาจารย์มิตชูโอะ เกวสโก ว่ามีความรู้ความสามารถในการเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ความคิดเห็นของราษฎรที่มีต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ หมายถึง ความคิดเห็นของราษฎรบ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระสงฆ์ที่เป็นผู้นำในการป้องกันดูแลรักษา การปลูก การบำรุง การฟื้นฟู ตลอดจนให้คำแนะนำแก่ราษฎรเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

การตรวจเอกสาร

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการตรวจเอกสารในด้านแนวความคิดและทฤษฎีด้านความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับทรัพยากรป่าไม้ มีหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ความหมายและแนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. ความหมายและแนวความคิดเกี่ยวกับบทบาท
3. การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
4. ข้อมูลพื้นที่ที่ทำการศึกษา
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและแนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความคิดเห็น หมายถึง ทัศนคติ การพิจารณาตัดสิน การประเมินในใจเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใด ความคิดเห็นมีความแข็งแกร่งมากกว่าความประทับใจ (impression) ความคิดเห็นจึงเป็นความรู้สึกในใจ ถ้าถูกยึดอย่างมั่นคงก็จะกลายเป็นความเชื่อมั่น หรือความคิดเห็นเป็นความเชื่อที่มีได้ตั้งอยู่บนความรู้ที่แท้จริงแต่ตั้งอยู่บนความคิด การลงความเห็นของแต่ละบุคคลอาจเป็นที่ยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้ นักจิตวิทยานิยามความคิดเห็นว่าเป็นการแสดงออกทางภาษา (verbal expression) เกี่ยวกับเจตคติ ความเชื่อ ค่านิยม (พัทยา, 2524)

การวัดความคิดเห็น

อุทุมพร (2537) ให้ความหมายคำว่า การวัด (measurement) หมายถึง ชุดของกระบวนการหรือวิธีการที่กำหนดตัวเลขให้กับลักษณะของคน สิ่งของ ปรากฏการณ์ เหตุการณ์ ตามความมากน้อยของสิ่งเหล่านั้นอย่างมีกฎเกณฑ์

วิเชียร (2524) กล่าวว่า วิธีวัดความคิดเห็นนั้นโดยส่วนมากจะเป็นการใช้แบบการตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ โดยให้ผู้ตอบคำถามเลือกตอบตามแบบสอบถามที่กำหนด การใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นจะต้องระบุให้ผู้ตอบเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดให้ โดยการแบ่งน้ำหนักความคิดเห็นเป็น 3 ระดับ คือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับใจความว่าเป็นปฏิฐาน (positive) หรือปฏิเสศ (negative)

จากความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ความคิดเห็นหมายถึง การแสดงออก การตัดสินใจ ของแต่ละบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความรู้ของตน เมื่อแสดงออกมาอาจมีทั้งผู้ยอมรับหรือปฏิเสธก็ได้ โดยที่การวัดความคิดเห็นนั้น ส่วนมากจะใช้เป็นการตอบแบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์

ความหมายและแนวความคิดเกี่ยวกับบทบาท

คำว่า บทบาท ตามความหมายที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525) ได้ให้ความหมายว่าเป็นการทำหน้าที่ที่กำหนดไว้โดยได้แบ่งความหมายไว้ 3 ประการ คือ

1. บทบาท หมายถึง ปทัสถาน (norms) ความมุ่งหวัง ข้อห้าม ความรับผิดชอบ และอื่นๆ ที่มีลักษณะในทำนองเดียวกัน ซึ่งผูกพันอยู่กับตำแหน่งที่สังคมกำหนดให้บทบาทตามความหมายนี้คำนึงถึงตัวบุคคลน้อยที่สุด แต่มุ่งไปถึงการบ่งชี้ถึงหน้าที่อันควรกระทำ
2. บทบาท หมายถึง ความเป็นไปของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งที่คิดและกระทำเมื่อดำรงตำแหน่งนั้นๆ
3. บทบาท หมายถึง การกระทำของบุคคลแต่ละคน ที่กระทำโดยให้สัมพันธ์กับโครงสร้างทางสังคม หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ แนวทางอันบุคคลพึงกระทำเมื่อดำรงตำแหน่งนั้นๆ บทบาทเป็นลักษณะพฤติกรรมที่กำหนดโดยฐานะ ตำแหน่ง แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

3.1 บทบาทตามอุดมคติ (idea role) เป็นบทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งสมควรปฏิบัติ เปรียบเหมือนบทบาทที่กำหนดไว้

3.2 บทบาทที่ปฏิบัติจริง (performed role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลได้กระทำไปตามหน้าที่ความรับผิดชอบ เปรียบเหมือนบทบาทที่กระทำจริง

3.3 บทบาทที่ควรกระทำ (perceived role) เป็นบทบาทที่ควรกระทำ แต่อาจจะไม่เป็นบทบาทนั้นๆ ก็ได้ เปรียบเหมือนบทบาทที่ถูกคาดหวัง

บทบาทการเป็นผู้นำ

การรวมตัวของสังคมมนุษย์ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างสมาชิก ในขณะเดียวกันกลุ่มสังคมจะรวมกันทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของกลุ่ม บุคคลที่จะเป็นผู้ให้ความสะดวก แนะนำ สนับสนุน ช่วยเหลือคนอื่นให้คล้อยตามไปสู่วัตถุประสงค์ ดังกล่าว เรียกว่า ผู้นำ บัณฑิตและคณะ (2538) ได้ศึกษาประเภทของผู้นำโดยใช้สถานภาพ (status) เป็นเกณฑ์ แบ่งออกได้ดังนี้

1. ผู้นำโดยกฎหมาย (legal leader) เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
2. ผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ (symbolic leader) เช่น พระมหากษัตริย์
3. ผู้นำโดยลักษณะพิเศษของบุคคล (charismatic leader) เช่น พระสงฆ์ที่มีชื่อเสียง

ผู้นำจะช่วยจูงใจให้ราษฎรทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ก่อให้เกิดการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ มีความรับผิดชอบ รู้จักประนีประนอมและรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร รวมทั้งการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง ความรับผิดชอบที่ผูกพันอยู่กับตำแหน่ง หรือความเป็นไปของผู้ดำรงตำแหน่ง หรือการกระทำของแต่ละบุคคลที่ยึดโยงอยู่กับโครงสร้างทางสังคม มุ่งถึงหน้าที่ที่ตนเองควรกระทำ ซึ่งบทบาทการเป็นผู้นำถือว่ามีความสำคัญ เพราะผู้นำจะช่วยจูงใจให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาทำงานด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้บทบาทของพระสงฆ์ถือเป็นบทบาทผู้นำรูปแบบหนึ่งจัดเป็นผู้นำโดยลักษณะพิเศษของบุคคล ที่สามารถชักนำให้ศาสนิกที่ยอมรับนับถือสามารถกระทำตามได้

โดยบทบาทของพระสงฆ์แบ่งได้เป็น 1) ด้านการอนุรักษ์ กล่าวคือเรื่องเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ 2) ด้านวัฒนธรรม ว่าด้วยเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น 3) ด้านจิต วิญญาณ ว่าด้วยเรื่องการอบรมสั่งสอนศีลธรรมจริยธรรม รวมถึงการปลูกฝังคุณธรรม แก่ผู้ที่บังเกิด ความเลื่อมใสศรัทธา และ 4) ด้านชุมชน ว่าด้วยเรื่องการเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิต

บทบาทของพระสงฆ์

ประยงค์ (2541) ได้ทำการศึกษากรณีพระสงฆ์กับป่าต่างๆ สามารถสรุปบทบาทที่สำคัญ ของพระสงฆ์ได้เป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านอนุรักษ์ ช่วยนำชุมชนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสร้างป่าชุมชน รักษาป่าและความหลากหลายทางชีวภาพ
2. ด้านชุมชน เป็นตัวอย่างของการอยู่แบบเรียบง่าย และใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดรู้คุณค่า
3. ด้านวัฒนธรรม ช่วยรักษาและสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะพืชพรรณท้องถิ่นต่างๆ
4. ด้านจิตวิญญาณ เป็นผู้นำและสั่งสอนศีลธรรมและจริยธรรม

พระราชมุนี (ปยุตฺโต) (2527) กล่าวถึงบทบาทพระสงฆ์ว่า พระสงฆ์ควรตระหนักมัน้อยู่ เสมอในหน้าที่เดิมแท้ของตนตามพระธรรมวินัย และจากฐานนี้จึงเริ่มบทบาทใหม่หรือปรับปรุง บทบาทเก่าขึ้นในรูปใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป แทนที่จะดึงหรือหวงแหน หน่วงเหนี่ยวบทบาทเดิมไว้และที่มองเห็นในปัจจุบัน พระสงฆ์ก็โน้มเอียงไปในทางที่จะทำเช่นนั้น ส่วนการที่จะเริ่มบทบาทใหม่หรือปรับปรุงบทบาทเก่าขึ้นในรูปใหม่อย่างไรบ้างนั้น ก็รวมอยู่ใน หลักการเดิม 3 อย่างคือ การศึกษา การเผยแผ่และการสงเคราะห์

โดยเฉพาะบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ชุมชนนั้น พระราชมุนี (ปยุตฺโต) (2530) ได้นำเสนอแนวความคิดไว้ว่าจะต้องประกอบด้วยบทบาท ดังนี้

1. การให้คำแนะนำทางจิตใจ เป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ

2. เป็นที่พึงให้ความรุ่มเย็นทางจิตใจด้วยความประพุดิเป็นตัวอย่าง ตลอดจนสถานที่ของวัดวาอารามที่สงบเย็นรุ่มเย็นเป็นองค์ประกอบสำหรับหล่อเลี้ยงจิตใจของสังคมอย่างหนึ่ง

3. การให้คำแนะนำปรึกษาด้านอื่นๆ เท่าที่จะทำได้ ซึ่งผู้ปรึกษาสะดวกใจและสนิทใจ

4. ในสังคมที่กำลังพัฒนา เมื่อชาวบ้านยังไม่พร้อมที่จะช่วยเหลือตัวเอง ถ้าได้พระเป็นผู้นำท้องถิ่นที่มีโอกาสเตรียมตัวพร้อมเป็นศูนย์กลาง จะเป็นผู้ชี้ช่องในการนำท้องถิ่นให้ได้รับความเจริญใหม่ๆ ได้ บทบาทนี้ประกอบด้วยการเสนอแนะให้ความคิดริเริ่มว่าในท้องถิ่นนั้นมีอะไรจะทำ

5. ให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น แล้วเป็นศูนย์รวมชักชวนประชาชนมาทำงานนั้น หรืออาจเป็นที่ปรึกษาที่ชาวบ้าน มาขอความเห็นว่าจะทำสิ่งนี้สิ่งนั้นขึ้นในท้องถิ่นจะควรหรือไม่ควร

6. การสงเคราะห์ทางจิตใจเป็นสิ่งสำคัญในศาสนาทั้งหลาย และยังเป็นสิ่งจำเป็นอยู่สำหรับประชาชนทั่วไปแม้ที่เป็นพุทธศาสนิกชน ในฐานะเป็นเครื่องประโลมใจ สืบเนื่องมาจากความเร้นลับของชีวิตอย่างที่ย่างท่านเรียกว่า การบำรุงขวัญ อันได้แก่ บทบาทประเพณีพิธีกรรมต่างๆ

บทบาทของพระสงฆ์กับป่าไม้

ความผูกพันระหว่างป่าและมนุษย์มีมาช้านาน จนไม่สามารถที่จะแยกออกจากกันได้ โดยเฉพาะในส่วนของพระพุทธศาสนานั้น ป่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมานับเริ่มตั้งแต่องค์พระบรมศาสดารวมไปถึงหลักพระธรรมวินัย และการดำเนินตามหลักพระธรรมวินัยของเหล่าพุทธบริษัททั้ง 4 ความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ในอดีตเป็นสิ่งแวดล้อมที่เกื้อกูลต่อการปฏิบัติตามพระธรรมวินัย อีกทั้งองค์พระบรมศาสดาเองพระองค์ก็ทรงประสูติ ตรัสรู้ แสดงพระธรรมเทศนาและเสด็จดับขันธปรินิพพานในป่า ป่าจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้า พระธรรมและพระสงฆ์ แม้กระทั่งวัดหรือพระอารามแห่งแรกในพระพุทธศาสนาเองก็เป็นป่า นั่นก็คือ เวฬุวนาราม ดังนั้นเหล่าสาวกพุทธบริษัทจึงเทิดทูนและรู้จักบุญคุณของป่าอย่างสูงยิ่ง (จำนงค์, 2532)

การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ทรัพยากรป่าไม้

ป่าไม้ ถือว่าเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่ายิ่งสำหรับมนุษย์และบรรดาสัตว์มีชีวิตทุกชนิด เพราะป่าเป็นแหล่งกำเนิดปัจจัยสี่ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เป็นแหล่งพลังงาน เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ มนุษย์ไม่สามารถมีชีวิตอยู่ได้โดยปราศจากการพึ่งพาอาศัยป่า คำว่า ป่า ในระบบนิเวศนอกจากจะหมายถึงต้นไม้ขนาดใหญ่แล้วยังรวมไปถึง ดิน น้ำ และความหลากหลายทางชีวภาพของสัตว์ป่า พืชพันธุ์อื่นๆ รวมทั้งสิ่งมีชีวิตเล็กๆ จำพวก รา แบคทีเรีย เป็นต้นด้วย

ในปัจจุบันทรัพยากรป่าไม้ได้ถูกทำลายไปเป็นจำนวนมาก นับวันก็ยิ่งเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ อันเป็นเหตุทำให้พื้นที่ป่าไม้ภายในประเทศและทั่วโลกลดลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบตามมาอย่างมากมาย โดยเฉพาะปัญหาจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ตลอดถึงปัญหาทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งทั่วโลกกำลังประสบอยู่ในขณะนี้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องรีบหาทางบรรเทาแก้ไขโดยเร่งด่วนและเพื่อหาทางไม่ให้เกิดขึ้นอีกต่อไป (อุแก้ว, 2531)

ปัญหาดังกล่าว พระธรรมปิฎก (ปยุตฺโต) (2537) ได้แสดงความเห็นว่า การสูญเสียป่านี้ยังโยงไปสู่ปัญหาอื่น เช่น การขาดแคลนน้ำ ตลอดจนการสูญเสียพื้นที่ที่จะทำการเพาะปลูกด้วย รายงานบอกว่า แผ่นดินที่จะใช้ปลูกพืชลดน้อยลงไปถึงปีละ 5.83 ล้านไร่ (ทั่วโลก) ซึ่งก็ไม่ใช่เล็กน้อย แล้วยังพ่วงเอาความยุ่งยากเดือดร้อนต่างๆ ตามมาอีกหลายอย่าง คือ การที่สัตว์และพืชทั้งหลายซึ่งอยู่ในป่าต้องพลอยสูญพันธุ์หรือลดน้อยลงไปแล้วก็เกิดความเสียหายต่อทางธรรมชาติ ดินฟ้าอากาศก็แปรปรวน และเมื่อป่าหมดไปเขตอุตสาหกรรมก็ขยายออกไปมลพิษก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้น นอกจากนั้นก็ยังเกิดปัญหาความแห้งแล้ง แผ่นดินกลายเป็นทะเลทรายกว้างออกไปๆ ซึ่งเรื่องอย่างนี้ความจริงมีมานาน ชำร่อยเดิมในประวัติศาสตร์อารยธรรมสมัยโบราณที่เคยรุ่งเรืองมาในถิ่นต่างๆ ที่ล่มสลายไปโดยมากก็มาจากเรื่องธรรมชาติแวดล้อมเสียนี้เอง คือเมื่อคนไปอยู่กันมากๆ การใช้ทรัพยากรก็มากแล้วก็ระบายของเสียลงไปมาก นานเข้าผืนแผ่นดินและสภาพแวดล้อมก็เสื่อมโทรมหมดแล้วมนุษย์ก็อยู่ไม่ได้ เมื่อมนุษย์อยู่ไม่ได้อารยธรรมก็สูญสลาย

จึงกล่าวได้ว่า ป่าไม้เป็นสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่มีความสำคัญยิ่งต่อมนุษยชาติ ในการช่วยรักษาสมดุลของระบบนิเวศ อันที่จะไม่นำมาซึ่งภัยพิบัติทางธรรมชาติแก่มนุษย์ไม่ว่าจะเป็นความแห้งแล้ง ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล เมื่อฝนตกดินที่ไร้คุณภาพก็ไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ได้ หรือไม่ก็เกิดอุทกภัยอย่างฉับพลัน ปัญหาการพังทลายของหน้าดิน ปัญหามลพิษ อุณหภูมิสูงขึ้น เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ล้วนแต่มีที่มาจากสาเหตุเดียวกัน คือระบบนิเวศป่าไม้ถูกทำลายเพราะการใช้ทรัพยากรผิดวิธี และทุกวันนี้มนุษย์มีความต้องการทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากจำนวนประชากรแต่ละประเทศในโลกได้เพิ่มจำนวนขึ้นมาเรื่อยๆ จนเกิดปัญหาความขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติตามมา โดยเฉพาะทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งเป็นปัจจัยในการรักษาระบบนิเวศอื่น เพื่อให้เกิดความสมดุลทางธรรมชาติ

ซึ่งในสถานการณ์ปัจจุบันป่าไม้ในประเทศไทย ถูกบุกรุกทำลายจากมนุษย์จนเหลือเนื้อที่น้อยลงอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดปัญหาตามมาอย่างมากมาย เช่น ราคาไม้แพงขึ้น และในอนาคตอาจจะไม่เหลือต้นไม้วัวใช้ทำประโยชน์อีกต่อไป พื้นดินปราศจากสิ่งปกคลุม เกิดความแห้งแล้ง ดินถูกกัดเซาะ ลำห้วย ลำธารเหือดแห้งในฤดูแล้งเกิดน้ำท่วมรุนแรงในฤดูฝน สัตว์ป่าไม่มีที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว มนุษย์ชาติที่พักผ่อนหย่อนใจ ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำและส่งผลโดยตรงต่อเศรษฐกิจของประเทศชาติ ซึ่งถ้ามองโดยภาพรวมของการบุกรุกทำลายป่าไม้ จะเห็นได้ว่ามนุษย์ได้กระทำลงไปเพราะขาดความรู้ความเข้าใจ คิดไม่ถึงว่าการกระทำจะส่งผลกระทบตามมาอย่างมากมาย ประกอบกับมนุษย์เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม เห็นแก่ได้ไม่มีความรับผิดชอบ ซึ่งถ้าปล่อยให้เหตุการณ์ดำเนินไปแบบนี้โดยไม่หาหนทางแก้ไข สักวันหนึ่งอาจไม่เหลือพื้นที่ป่าไม้วัวแม้แต่ตารางวาเดียวก็เป็นได้ มันอาจจะสายเกินไปถ้าหากจะบอกว่าพรุ่งนี้เราจะเริ่มต้นอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

เกษม (2530) กล่าวว่า การอนุรักษ์ คือ การเก็บรักษา สงวน ซ่อมแซม ปรับปรุง และการใช้ประโยชน์อย่างสมเหตุสมผลต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อจะเอื้ออำนวยให้คุณภาพสูงสุดในการสนองความเป็นอยู่ของมนุษย์ตลอดไป มิใช่เป็นการใช้ในช่วงระยะเวลาสั้นๆ รวมทั้งกระบวนการใช้จะต้องไม่มีผลกระทบต่อทรัพยากรนั้นรวมถึงทรัพยากรที่มีอยู่โดยรอบด้วย และต้องเป็นการใช้เพื่อผลยั่งยืน (sustained yield)

สุเมธ (2539) กล่าวถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ไว้ว่า การอนุรักษ์ หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างฉลาด การใช้ประโยชน์นั้นจะต้องเกิดผลดีต่อประชากรโลกส่วนรวมมากที่สุด จะต้องรู้จักใช้ประโยชน์ให้ได้เป็นเวลายาวนานที่สุด ให้มีการสูญเสียทรัพยากรอย่างเปล่าประโยชน์น้อยที่สุด และต้องกระจายการใช้ประโยชน์แก่ประชากรของประเทศอย่างทั่วถึงกัน

นิวัติ (2541) กล่าวว่า การอนุรักษ์ คือ การใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาดให้เป็นประโยชน์ต่อมหาชนมากที่สุดและใช้ได้เป็นเวลานานที่สุด ทั้งนี้ต้องสูญเสียทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์น้อยที่สุด และกระจายการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรโดยทั่วถึงกัน การอนุรักษ์จึงไม่ได้หมายความว่า การเก็บรักษาทรัพยากรไว้เฉยๆ แต่ต้องนำมาใช้ประโยชน์ให้ถูกต้องตามกาลเทศะ (time and space)

การอนุรักษ์จึงมิได้หมายถึง การเก็บรักษาทรัพยากรธรรมชาติไว้เฉยๆ หากแต่หมายถึง ความสามารถในการนำทรัพยากรมาใช้ประโยชน์ เพื่อการพัฒนาประเทศได้อย่างถูกต้องตามเวลาและสถานที่ เพื่อให้ประชาชนทุกคนและทุกฐานะมีสิทธิใช้ชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีอย่างเท่าเทียมกัน การอนุรักษ์กับการพัฒนาต้องดำเนินการควบคู่กันไป ให้ความสำคัญเสมอกันระหว่างการพัฒนาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันพิจารณาเพื่อให้การอนุรักษ์และพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การนำเอาทรัพยากรธรรมชาติมาใช้อย่างเหมาะสมและให้ได้ประโยชน์มากที่สุด ทั้งนี้ต้องไม่ทำให้ประสิทธิภาพในการผลิตของทรัพยากรธรรมชาตินั้นลดน้อยลง และไม่เป็นการผลกระทบความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมไปสู่ประชาชน

แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากร

มูลนิธิชัยพัฒนา (2553) ได้นำเอาแนวคิดและทฤษฎีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่พระองค์ทรงใช้ในโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่างๆ มาสรุปไว้ ดังนี้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงคำนึงถึงความสอดคล้องเกื้อกูลกันระหว่างการพัฒนาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัดมาโดยตลอด ความเข้าใจต้องเข้าถึงธรรมชาติและสถานะตามธรรมชาติ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติของพระองค์นั้น ทำให้เกิดแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของทรัพยากรป่าไม้ และเรื่องของการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ ตัวอย่างที่พอจะแสดงให้เห็นเป็นสังเขป ดังนี้

1. ป่า 3 อย่าง เป็นแนวคิดการผสมผสานความต้องการในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ ควบคู่ไปกับความต้องการด้านเศรษฐกิจและสังคม กล่าวคือ เพื่อป้องกันมิให้เกษตรกรเข้าบุกรุกทำลายป่าไม้เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ จึงควรให้ดำเนินการปลูกป่า 3 อย่าง เพื่อประโยชน์ 4 อย่าง อันได้แก่ ป่าสำหรับไม้ใช้สอย ป่าสำหรับเป็นไม้ผลและป่าสำหรับเป็นเชื้อเพลิง ป่าหรือสวนป่าเหล่านี้ นอกจากเป็นการเกื้อกูลและอำนวยประโยชน์ 3 อย่างนั้นแล้ว ป่าไม้นี้ไม่ว่าจะเป็นชนิดใดก็จะอำนวยประโยชน์ในการอนุรักษ์ดินและน้ำและคงความชุ่มชื้นเอาไว้ อันเป็นการอำนวยประโยชน์อย่างที่ดี 4 ซึ่งเป็นผลพลอยได้

2. ปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นความเข้าใจพระราชหฤทัยอย่างลึกซึ้งถึงวิถีแห่งธรรมชาติ โดยที่ได้พระราชทานแนวคิดว่าบางครั้งป่าไม้ก็เจริญเติบโตขึ้นเองตามธรรมชาติ ขอเพียงอย่าเข้าไปรบกวนและทำลายโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หากปล่อยให้ตามสภาพธรรมชาติชั่วระยะเวลาหนึ่งป่าไม้ก็จะขึ้นสมบูรณ์เอง การระดมปลูกป่าด้วยความไม่เข้าใจ เช่น ปอกเปลือกหน้าดินซึ่งมีคุณค่ามากออกไป และปลูกพันธุ์ไม้ซึ่งไม่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและระบบนิเวศบริเวณนั้น นอกจากต้นไม้ที่ปลูกไว้จะตายโดยไม่ได้ประโยชน์แล้วยังทำลายสภาพแวดล้อมอีกด้วย แนวความคิดที่ลึกซึ้งนี้จึงเป็นที่มาของคำว่า “ปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก” ซึ่งเป็นที่ยึดถือกันในหมู่ผู้รู้ทั่วไป

สรุปได้ว่า การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ คือ การคงไว้ซึ่งสภาพเดิมของผืนป่า ด้วยวิธีการเก็บรักษา สงวน ซ่อมแซม ปรับปรุง และการใช้ประโยชน์อย่างสมเหตุสมผลต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ โดยหวังผลการใช้ประโยชน์จากป่าอย่างยั่งยืน กล่าวคือทำให้ผืนป่าอำนวยประโยชน์ต่อมนุษย์ตลอดไป โดยได้น้อมนำเอาแนวความคิดและทฤษฎีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาปรับใช้ อันได้แก่ การปลูกป่า 3 อย่าง แต่ได้ประโยชน์ 4 อย่าง และการปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก ซึ่งเป็นทฤษฎีที่เรียบง่ายและสามารถนำมาปฏิบัติได้จริง อีกทั้งยังได้ผลเป็นอย่างดีอีกด้วย

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้รวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มานำเสนอไว้พอสังเขป ดังนี้

สุพจน์ (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของราษฎรในการอนุรักษ์ป่าชุมชนภายใต้การชี้นำของพระสงฆ์: กรณีศึกษาป่าชุมชนวัดชลประทานราชดำริ จังหวัดบุรีรัมย์” พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนวัดชลประทานราชดำริ ได้แก่ อายุของหัวหน้าครัวเรือน รายได้ของครัวเรือน ระดับความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ป่าไม้ของหัวหน้าครัวเรือน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนวัดชลประทานราชดำริ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา จำนวนแรงงานในครัวเรือน จำนวนการเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ของผู้นำครัวเรือน ขนาดพื้นที่ถือครองที่ดินของครัวเรือน

วิรุฬห์ (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้วัดปลักไม้ลาย ตำบลทุ่งขวาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม” จากงานวิจัยเรื่องนี้ได้ทำให้ทราบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ความเชื่อเรื่องบุญ - บาป ศรัทธาความเชื่อมั่นในบทบาทของพระสงฆ์ผู้นำ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้วัดปลักไม้ลาย แต่จำนวนแรงงานในครัวเรือน ขนาดของพื้นที่ถือครอง ระยะทางระหว่างชุมชนจนถึงพื้นที่ป่า การใช้ประโยชน์จากสมุนไพร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้วัดปลักไม้ลาย

กฤษณะ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมการส่งเสริมด้านป่าไม้ที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และผลการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนศาสตร์ชุมชนที่ 8 จังหวัดขอนแก่น” ทำให้ทราบว่า ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรกรม เข้ารับการฝึกอบรม 1 ครั้งต่อปี ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ 2 ครั้งต่อปี สภาพพื้นที่ถือครองเป็นที่ดินของตนเอง ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมการส่งเสริมด้านป่าไม้ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนศาสตร์ชุมชนอยู่ในระดับสูง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมการส่งเสริมด้านป่าไม้ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ การศึกษา อาชีพหลัก อาชีพรอง ความถี่ในการฝึกอบรม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการดำเนินงาน ได้แก่ การศึกษา อาชีพรอง การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ 2) ด้านการจัดกิจกรรมฝึกอบรม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพรอง สภาพการถือครองที่ดิน 3) ด้านฝึกปฏิบัติ ได้แก่ เพศ การศึกษา อาชีพรอง 4) ด้านการวิเคราะห์ตรวจสอบ ได้แก่ เพศ การศึกษา อาชีพรอง การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ และสภาพการถือครองที่ดิน

อารีย์ (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในวัดป่า: กรณีศึกษาวัดป่าบ้านตาด ตำบลบ้านตาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี” ทำให้ทราบว่า พระสงฆ์ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 36 ปี มีพรรษา 9 พรรษา มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่น มีการศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรม พระสงฆ์มีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในระดับปานกลาง มีการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ด้านสถานที่นั่งสมาธิ ไม้ฟืน สมุนไพร มีความถี่ในการไปรุดงค์อยู่ระหว่าง 1-3 ครั้งต่อปี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เป็นอย่างดี มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้อยู่ระหว่าง 1-3 ครั้งต่อปี พระสงฆ์ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จากวารสารต่างๆ มีบทบาทในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยกิจกรรมที่พระสงฆ์มีบทบาทมากที่สุดคือ บทบาทในกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมประจำวัด สำหรับปัญหาที่พระสงฆ์พบในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ คือ ปัญหาความไม่เพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ คู้มือ เอกสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การติดต่อระหว่างพระสงฆ์กับเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ เป็นปัจจัยเดียวที่มีผลต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในวัดป่าบ้านตาด โดยพระสงฆ์ที่ได้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้มากจะมีบทบาทในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในวัดป่ามากขึ้น

เกียรติศักดิ์ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของครูระดับมัธยมศึกษาในอำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ทำให้ทราบว่า ครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาสังคมศึกษา เป็นครูผู้สอนในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มาก มีความคิดเห็นที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สรุปได้ว่า ปัจจัยทางด้านความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

บุญลือ (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของราษฎรที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำพอง อำเภอบุรบดี จังหวัดขอนแก่น” ทำให้ทราบว่า ความคิดเห็นของราษฎรที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในทางที่ดีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เนื่องจากราษฎรเห็นว่าพุทธศาสนาเป็นหลักของเหตุผลจึงเป็นการช่วยพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของราษฎรที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ คือ เพศ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โดยมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของราษฎรที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวกับ อายุ การศึกษา รายได้ ความถี่ในการพบปะเจ้าหน้าที่ป่าไม้ จำนวนแรงงานในครัวเรือน การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และขนาดพื้นที่ถือครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของราษฎรที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น พบว่า ตัวแปรที่มีนัยสำคัญและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เป็นตัวแปรที่น่าสนใจจึงได้นำมาทดสอบอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งตัวแปรอิสระเหล่านี้ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครัวเรือน การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ขนาดพื้นที่ถือครอง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ความถี่ในการไปทำกิจกรรมที่วัด การเคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด ความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ส่วนตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของราษฎรต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี (ภาพที่ 1)

ตัวแปรอิสระ (X)

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. อาชีพ
5. รายได้ของครัวเรือน
6. การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม
7. ขนาดพื้นที่ถือครอง
8. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
9. ความถี่ในการไปทำกิจกรรมที่วัด
10. การเคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด
11. ความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ตัวแปรตาม (Y)

ความคิดเห็นของราษฎรต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวความคิดการวิจัย ผู้ศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐาน เพื่อที่จะศึกษาความคิดเห็นของราษฎรตอบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี โดยได้กำหนดแยกสมมติฐานตามตัวแปรอิสระไว้ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 เพศของราษฎรที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 อายุของราษฎรที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ระดับการศึกษาของราษฎรที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 อาชีพของราษฎรที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 รายได้ของครัวเรือนของราษฎรที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมของราษฎรที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 7 ขนาดพื้นที่ถือครองของราษฎรที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 8 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 9 ความถี่ในการไปทำกิจกรรมที่วัดของราษฎรต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 10 การเคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัดของราษฎรที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 11 ความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน

พื้นที่ศึกษา

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2542) ได้ทำการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของตำบล ไทรโยค อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ไว้ดังนี้

จำนวนหมู่บ้านภายในตำบล

ตำบลไทรโยค ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอไทรโยค มีพื้นที่ 1,242 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 776,250 ไร่ มีจำนวนทั้งสิ้น 8 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านแก่งประหลอม หมู่ที่ 2 บ้านท่าทุ่งนา หมู่ที่ 3 บ้านทุ่งก้างย่าง หมู่ที่ 4 บ้านแก่งจอ หมู่ที่ 5 บ้านแม่น้ำน้อย หมู่ที่ 6 บ้านควดิงส์ หมู่ที่ 7 บ้านวังนกแก้ว หมู่ที่ 8 บ้านท่าเตียน

อาณาเขตตำบล

ทิศเหนือ	ติดกับตำบลลั่นถัน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี
ทิศใต้	ติดกับตำบลวังกระแจะ, ตำบลท่าเสา อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี
ทิศตะวันออก	ตำบลท่ากระดาน อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี
ทิศตะวันตก	ติดกับสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า

สภาพทั่วไปของตำบล

สภาพภูมิประเทศของตำบลไทรโยคมีพื้นที่เป็นที่ราบสูงสลับภูเขา และที่ราบเชิงเขา กระจายทั่วไปและยังมีความสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติหลากหลายประเภท เช่น ป่าดิบชื้น ป่าเบญจพรรณ ป่าไผ่ ป่าต้นน้ำแม่น้ำแควน้อย แม่น้ำน้อย ลำห้วยแม่น้ำเลาะ พื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลไทรโยคอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานราชการประมาณ ร้อยละ 90 ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ และพื้นที่ทหารตามพระราชกฤษฎีกา พ.ศ. 2481

จำนวนประชากรข้อมูลอาชีพของตำบล

จำนวนประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวน 8,581 คน จากจำนวนหลังคาเรือนทั้งหมด 3,154 หลังคาเรือน ซึ่งจากสภาพความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลไทรโยค ประกอบกับปริมาณน้ำฝนที่ตกต้องตามฤดูกาลราษฎรส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม เลี้ยงสัตว์และรับจ้าง

ประวัติหมู่บ้านและวัดสุนันทวนาราม

วัดสุนันทวนาราม (2545) ได้กล่าวถึงหมู่บ้านและการก่อตั้งวัดไว้ ดังนี้

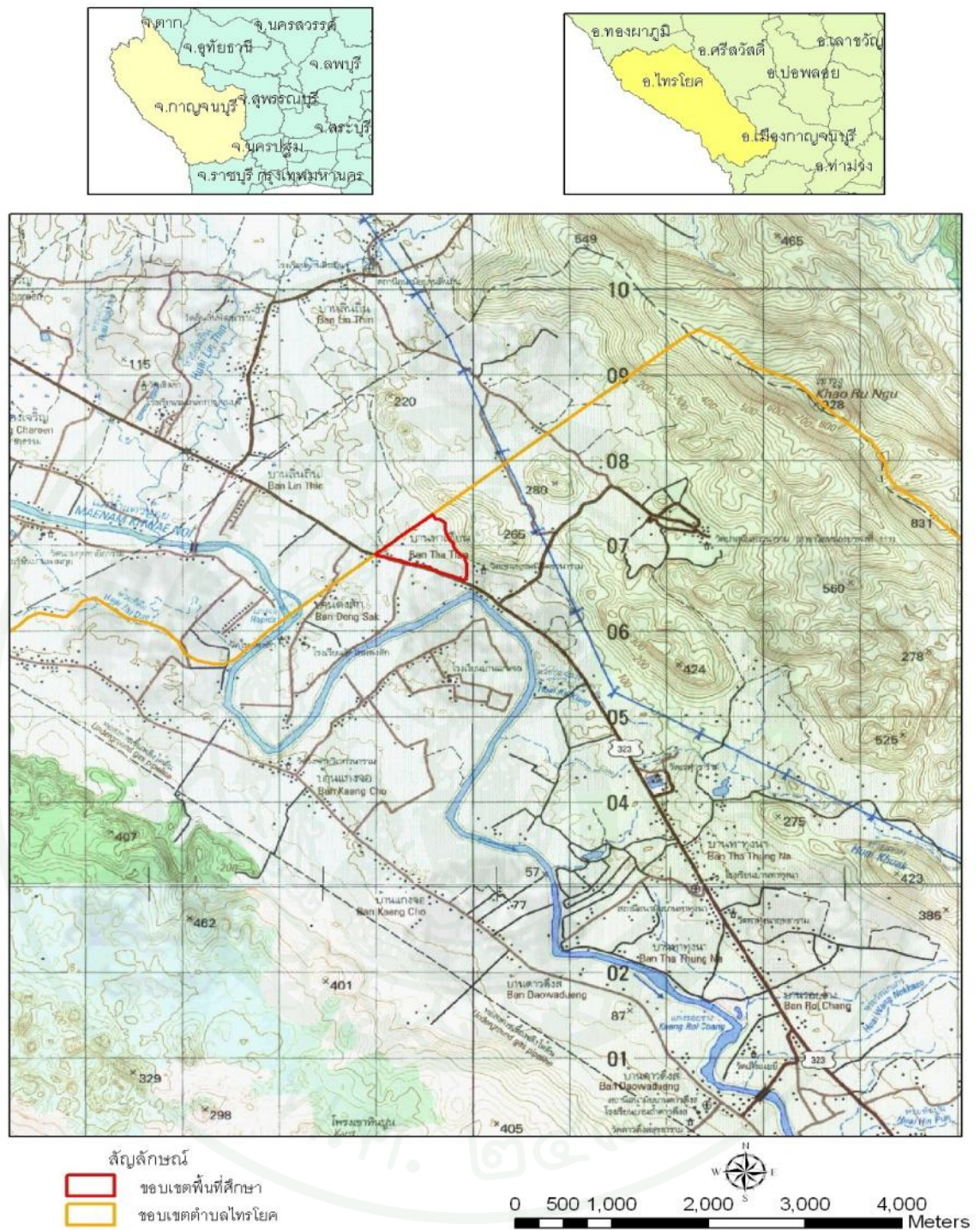
บ้านท่าเตียน เป็นหนึ่งในจำนวน 8 หมู่บ้านของตำบลไทรโยค อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี มีจำนวนทั้งหมด 145 หลังคาเรือน

ในปี พ.ศ. 2532 นางสุนันท์ บุษสาย ผู้ประกอบธุรกิจเหมืองแร่ ครอบครองกรรมสิทธิ์ที่ดินจำนวนมากของจังหวัดกาญจนบุรี มีความศรัทธาในปฏิบัติและข้อวัตรอันเคร่งครัดของพระพุทธรูปปางพระโพธิญาณเถระ (หลวงปู่ชา สุภทฺโท) วัดหนองป่าพง จังหวัดอุบลราชธานี ผู้ซึ่งรุดงค์รอนแรมอยู่ในป่าเขาบริเวณจังหวัดกาญจนบุรี จึงได้ถวายที่ดินประมาณ 500 ไร่ ซึ่งหมดสภาพป่าและทำไร่ไถอยู่มาประมาณ 20 ปี บริเวณบ้านท่าเตียน ตำบลไทรโยค อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อจัดตั้งเป็นวัดขึ้น ให้ชาวบ้านได้มีโอกาสเข้าวัดปฏิบัติธรรม และเมื่อมีพระสงฆ์ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบเข้าไปพำนักอยู่ จะสามารถยับยั้งการตัดไม้ทำลายป่าและการล่าสัตว์ในบริเวณดังกล่าว

พระอาจารย์มิตซูโอะ คเวสโก สัทธินิหาริกรุ่นแรกของหลวงปู่ชา แห่งวัดหนองป่าพง ท่านเป็นผู้ได้บวชบำเพ็ญเพียรมาตั้งแต่ พ.ศ. 2518 เติบจนริกรุดงค์มาแล้วหลายแห่ง ทั้งที่อุดมสมบูรณ์และทุรกันดาร อีกทั้งเป็นหนึ่งในคณะผู้บุกเบิกวัดป่านานาชาติ จังหวัดอุบลราชธานี ได้รับมอบหมายให้มาเป็นผู้บุกเบิกก่อตั้งสำนักสงฆ์ป่าสุนันทวนารามใน พ.ศ. 2533 ด้วยเจตนารมณ์ในการรักษาป่าและสร้างวัดให้เป็นวัดป่าอย่างแท้จริง

การตั้งสำนักสงฆ์ป่าสุนันทวนารามบนพื้นที่ดังกล่าวเป็นไปด้วยความยากลำบาก เพราะการจัดตั้งวัดได้เข้าไปเป็นอุปสรรคต่อการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าและล่าสัตว์ ด้วยความเพียรไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคของคณะผู้บุกเบิกนำโดย พระอาจารย์มิตซูโอะ คเวสโก ทำให้การจัดตั้งสำนักสงฆ์ป่าสุนันทวนารามได้พัฒนามาเป็นลำดับ จากสภาพที่เคยเป็นไร่อ้อยร้างกลายมาเป็นป่าเขียวชอุ่มดังปรากฏอยู่ในปัจจุบัน

วัดสุนันทวนาราม เป็นวัดสาขาที่ 117 ของวัดหนองป่าพง จังหวัดอุบลราชธานี ปัจจุบันมีพื้นที่ในความรับผิดชอบประมาณ 1,500 ไร่ สภาพทางภูมิศาสตร์เป็นที่ราบเชิงเขาล้อมรอบไปด้วยภูเขา คือ เขาสูง ซึ่งเป็นเทือกเขาสูงประมาณ 800 เมตร และเขาเหมาะบาง สูงประมาณ 200 เมตรจากระดับน้ำทะเล โดยประกอบไปด้วยพื้นที่ที่มีสถานะแตกต่างกัน 3 สถานะ คือ 1) ป่าสงวนแห่งชาติ 2) อุทยานแห่งชาติศรีนครินทร์ 3) จังหวัดทหารบกกาญจนบุรี และเนื่องจากพื้นที่ก่อตั้งวัดสุนันทวนารามอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเขาพระฤๅษีและป่าเขาบ่อแร่ แปลงที่ 1 ตามกฎกระทรวงฯ ฉบับที่ 802 (พ.ศ. 2521) และอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ วัดสุนันทวนารามจึงขอเข้าร่วมโครงการของกรมป่าไม้ภายใต้ชื่อ พระสงฆ์ช่วยงานด้านป่าไม้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 เป็นต้นมา รายละเอียดแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แผนที่แสดงบริเวณพื้นที่บ้านท่าเตียน อำเภอไพรโยค จังหวัดกาฬสินธุ์

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

1. แบบสอบถามที่ผู้ทำการศึกษาได้สร้างขึ้นจากแนวคิดและทฤษฎีหลักการ ประกอบการประยุกต์แบบสอบถามของผู้ที่เคยศึกษามาแล้ว นำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับลักษณะของชุมชนที่จะทำการศึกษาและวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้

2. อุปกรณ์เครื่องเขียน

3. เครื่องคอมพิวเตอร์และโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

วิธีการ

1. การรวบรวมข้อมูล ทำการศึกษาสภาพพื้นที่เบื้องต้นของบริเวณชุมชนบ้านท่าเตียน จากหนังสือและเอกสารของหน่วยงานทางราชการในท้องที่ตำบลไทรโยค อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

2. สร้างแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการศึกษา ตามรายละเอียดที่ระบุในส่วน of อุปกรณ์ โดยแบบสอบถามได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของราษฎรบ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ของราษฎรบ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ของราษฎรบ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

ส่วนที่ 4 ข้อมูลความคิดเห็นของราษฎรต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งผู้ศึกษาได้ใช้คำถามแบบประเมินค่า (rating scale) ตามแบบการศึกษาของ Likert's scale (1932) ให้คะแนนออกเป็น 5 ระดับ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนระดับความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

ระดับความคิดเห็น	คะแนนที่ได้
ตอบ เห็นด้วยมากที่สุด	ได้คะแนนเท่ากับ 5 คะแนน
ตอบ เห็นด้วยมาก	ได้คะแนนเท่ากับ 4 คะแนน
ตอบ เห็นด้วยปานกลาง	ได้คะแนนเท่ากับ 3 คะแนน
ตอบ เห็นด้วยน้อย	ได้คะแนนเท่ากับ 2 คะแนน
ตอบ เห็นด้วยน้อยที่สุด	ได้คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

เมื่อรวบรวมและแจกแจงความถี่แล้ว ใช้ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นนำมาแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การแบ่งอันตรภาคชั้น ดังต่อไปนี้

$$\begin{aligned}
 \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงที่สุด} - \text{คะแนนต่ำที่สุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.80
 \end{aligned}$$

เกณฑ์อันตรภาคชั้นความคิดเห็นดังกล่าว ทำให้สามารถแปลความหมายได้ ดังนี้

ระดับคะแนนความคิดเห็นในช่วง 1.00 - 1.80 หมายถึง ความคิดเห็นของราษฎรบ้านท่าเตียนต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อยู่ในระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด แสดงว่า ราษฎรมีความเห็นที่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ระดับคะแนนความคิดเห็นอยู่ในช่วง 1.81 - 2.60 หมายถึง ความคิดเห็นของราษฎรบ้านท่าเตียนตอบทบทวนผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย แสดงว่าราษฎรมีความเห็นที่ไม่เห็นด้วยตอบทบทวนผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ระดับคะแนนความคิดเห็นอยู่ในช่วง 2.61 - 3.40 หมายถึง ความคิดเห็นของราษฎรบ้านท่าเตียนตอบทบทวนผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง แสดงว่า ราษฎรมีความเห็นที่ค่อนข้างเห็นด้วยตอบทบทวนผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ระดับคะแนนความคิดเห็นอยู่ในช่วง 3.41 - 4.20 หมายถึง ความคิดเห็นของราษฎรบ้านท่าเตียนตอบทบทวนผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก นั่นคือ ราษฎรมีความเห็นที่เห็นด้วยอย่างมากตอบทบทวนผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ระดับคะแนนความคิดเห็นอยู่ในช่วง 4.21 - 5.00 หมายถึง ความคิดเห็นของราษฎรบ้านท่าเตียนตอบทบทวนผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด นั่นคือ ราษฎรมีความเห็นที่เห็นด้วยอย่างยิ่งตอบทบทวนผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

3. การทดสอบแบบสอบถาม ในการทดสอบเครื่องมือเพื่อหาความเที่ยงตรง (validity) นั้น ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อทำการตรวจสอบและแก้ไขให้มีความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) สำหรับความเชื่อมั่น (reliability) ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงและหาความเที่ยงตรงแล้วไปทดสอบ (pre-test) กับกลุ่มราษฎรในพื้นที่บ้านท่าเตียน จำนวน 30 ตัวอย่าง นำผลที่ได้มาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยวิธีของ Kuder-Richardson 20 (KR-20) (1937) เพื่อหาความเที่ยงของแบบทดสอบ โดยตรวจสอบกับแบบสอบถามจำนวน 2 ตอน คือ ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ได้ค่าเท่ากับ 0.7330 และตอนที่ 3 ความเชื่อมั่นในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ได้ค่าเท่ากับ 0.8386 ส่วนตอนที่ 4 ความคิดเห็นของราษฎรตอบทบทวนผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ตรวจสอบด้วยวิธีของ Cronbach (1974) ได้ค่าเท่ากับ 0.8276 จากนั้น ทำการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นแล้วจึงนำไปเก็บข้อมูล

4. การเก็บข้อมูลประชากรเป้าหมายในการศึกษาครั้งนี้ คือ หัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนของครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในบริเวณหมู่บ้านท่าเตียน หมู่ที่ 8 ตำบลไทรโยค อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 130 ครัวเรือน ทำการสุ่มตัวอย่างโดยความบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยใช้จำนวนรายชื่อราษฎรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่และสามารถเก็บข้อมูลตัวอย่างได้เป็นหลัก ไม่นับรวมกับราษฎรที่ไปทำงานพื้นที่อื่น เหตุผลที่เลือกใช้หมู่บ้านท่าเตียนเป็นกลุ่มประชากรเป้าหมายเพียงแห่งเดียวเนื่องจากว่า หมู่บ้านแห่งอื่นอยู่ไกล มิได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้บริเวณพื้นที่บ้านท่าเตียนและแต่ละหมู่บ้านก็มีพื้นที่ป่าของตนเองอยู่แล้ว

5. การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นขั้นตอนการรวบรวมแบบสอบถามที่ได้ครบถ้วนตามจำนวนที่กำหนดไว้ มาเปลี่ยนสัญลักษณ์เป็นตัวเลขหรือที่เรียกว่าการลงรหัส (coding) เพื่อแทนค่าของตัวแปรต่างๆ ในแบบสอบถาม แล้วนำมาประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ใช้ในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ทั่วไป สำหรับสถิติที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (descriptive analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปที่ได้จากรายการตัวอย่าง บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี นำเสนอในรูปของตารางประกอบการอธิบาย และแสดงค่าสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าร้อยละ (percent) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าเฉลี่ย (mean) และการแจกแจงความถี่ (frequency distribution)

5.2 การวิเคราะห์ความมีอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามรายคู่ ใช้สถิติ t-test สำหรับตัวแปรอิสระที่แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม และสถิติ F-test สำหรับตัวแปรอิสระที่มีมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($p = .05$) หรือมีความหมายว่า มีระดับความเชื่อมั่นทางสถิติร้อยละ 95 เป็นมาตรฐานในการทดสอบสมมติฐาน

ผลและวิจารณ์

การศึกษาเรื่องความคิดเห็นของราษฎรต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ นำเสนอเป็น 5 ตอน ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปด้านเศรษฐกิจและสังคม

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ความเชื่อมั่นในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ความคิดเห็นของราษฎรต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

การทดสอบสมมติฐาน

ข้อมูลทั่วไปด้านเศรษฐกิจและสังคม

ข้อมูลทั่วไปด้านเศรษฐกิจและสังคมของราษฎรตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครัวเรือน การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ขนาดพื้นที่ถือครอง ความถี่ในการไปทำกิจกรรมที่วัด การร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด ของราษฎรบ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

เพศของราษฎร พบว่า ราษฎรตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเป็นเพศชาย จำนวน 67 คน และเป็นเพศหญิง จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 51.54 และ 48.46 ตามลำดับ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เพศของราษฎรตัวอย่าง บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	67	51.54
หญิง	63	48.46
รวม	130	100.00

อายุของราษฎร พบว่า ราษฎรตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 39 คน รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 20 - 30 ปี จำนวน 35 คน อยู่ในช่วงอายุ 51 - 60 ปี จำนวน 33 คน อยู่ในช่วงอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 18 คน อยู่ในช่วงอายุ 71 - 80 ปี จำนวน 4 คน และอยู่ในช่วงอายุ 61 - 70 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00, 26.92, 25.38, 13.85, 3.08, และ 0.77 ตามลำดับ โดยราษฎรมีอายุสูงสุด 80 ปี อายุต่ำสุด 20 ปี และมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 42.14 ปี รายละเอียดแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 อายุของราษฎรตัวอย่าง บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
20 - 30	35	26.92
31 - 40	18	13.85
41 - 50	39	30.00
51 - 60	33	25.38
61 - 70	1	0.77
71 - 80	4	3.08
รวม	130	100.00

หมายเหตุ: อายุของราษฎรตัวอย่างสูงสุด 80 ปี

อายุของราษฎรตัวอย่างต่ำสุด 20 ปี

อายุของราษฎรตัวอย่างเฉลี่ย 42.14 ปี

ระดับการศึกษาของราษฎร พบว่า ราษฎรตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา มีจำนวน 60 คน รองลงมาได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวน 27 คน ระดับปริญญาตรีและไม่ได้ศึกษา มีจำนวนเท่ากันคือ 15 คน และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 46.15, 20.77, 11.54, 11.54 และ 10.00 ตามลำดับ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ระดับการศึกษาของราษฎรตัวอย่าง บ้านท่าเตียน อำเภอไพร่ไทย จังหวัดกาญจนบุรี

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้ศึกษา	15	11.54
ประถมศึกษา	60	46.15
มัธยมศึกษาตอนต้น	13	10.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย	27	20.77
ปริญญาตรี	15	11.54
รวม	130	100.00

อาชีพของราษฎร พบว่า ราษฎรตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่ มีจำนวน 69 ครัวเรือน รองลงมา ได้แก่ อาชีพรับจ้าง มีจำนวน 27 ครัวเรือน อาชีพค้าขาย มีจำนวน 17 ครัวเรือน อาชีพทำสวน มีจำนวน 12 ครัวเรือน และอาชีพรับราชการ มีจำนวน 5 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 53.08, 20.77, 13.08, 9.23 และ 3.85 ตามลำดับ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 อาชีพของราษฎรตัวอย่าง บ้านท่าเตียน อำเภอไพร่ไทย จังหวัดกาญจนบุรี

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ค้าขาย	17	13.08
ทำไร่	69	53.08
ทำสวน	12	9.23
รับจ้าง	27	20.77
รับราชการ	5	3.85
รวม	130	100.00

รายได้ของครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนของราษฎรตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ไม่น้อยกว่า 40,001 บาทต่อปี จำนวน 35 ครัวเรือน รองลงมา มีรายได้มากกว่า 100,000 บาทต่อปี จำนวน 32 ครัวเรือน มีรายได้ 40,001-60,000 บาทต่อปี จำนวน 27 ครัวเรือน มีรายได้ 80,001-100,000 บาทต่อปี จำนวน 23 ครัวเรือน และมีรายได้ 60,001-80,000 บาทต่อปี จำนวน 13 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 26.92, 24.62, 20.77, 17.69 และ 10.00 ตามลำดับ โดยราษฎรมีรายได้เฉลี่ย 141,907.82 บาทต่อครัวเรือน มีรายได้สูงสุด 600,000 บาทต่อปี และมีรายได้ต่ำสุด 15,000 บาทต่อปี รายละเอียดแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 รายได้ของครัวเรือนราษฎรตัวอย่าง บ้านท่าเตียน อำเภอไพร่ไทย จังหวัดกาญจนบุรี

รายได้ของครัวเรือน (บาทต่อปี)	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
น้อยกว่า 40,001	35	26.92
40,001 - 60,000	27	20.77
60,001 - 80,000	13	10.00
80,001 - 100,000	23	17.69
มากกว่า 100,000	32	24.62
รวม	130	100.00

หมายเหตุ: รายได้ของครัวเรือนตัวอย่างสูงสุด 600,000 บาทต่อปี
 รายได้ของครัวเรือนตัวอย่างต่ำสุด 15,000 บาทต่อปี
 รายได้ของครัวเรือนตัวอย่างเฉลี่ย 141,907.82 บาทต่อปี

การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม พบว่า ราษฎรตัวอย่างที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 80.00 เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 20.00 สำหรับราษฎรตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมเมื่อจำแนกตามกลุ่มแล้ว พบว่า ราษฎรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมปลูกต้นไม้ถวายพระอาจารย์มิตซูโอะ คเวสโก (ชากระบะบานบนลานธรรม) รองลงมาคือ กลุ่มกิจกรรมปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ (กฟผ.) กลุ่มสมาชิกอื่นๆ (กลุ่มแม่บ้าน, กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน, กลุ่มผู้ปลูกมันสำปะหลัง) และกลุ่มชมรมพิทักษ์ไพร่ไทยไพร่ไทย คิดเป็นร้อยละ 11.54, 9.23, 4.62, 0.77 ตามลำดับ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมของราษฎรตัวอย่าง บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค
จังหวัดกาญจนบุรี

การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เป็น	104	80.00
เป็น	26	20.00
- ชมรมพิทักษ์ไพรไทรโยค	1	0.77
- กิจกรรมปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ (กฟผ.)	12	9.23
- กิจกรรมปลูกต้นไม้ถวายพระอาจารย์มิตซูโอะ	15	11.54
- อื่นๆ	6	4.62
รวม	130	100

หมายเหตุ: มีบางรายเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมมากกว่า 1 กลุ่ม

ขนาดพื้นที่ถือครอง พบว่า ครั้วเรือนของราษฎรตัวอย่างมีพื้นที่ถือครอง จำนวน 76 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 58.46 ไม่มีพื้นที่ถือครอง จำนวน 54 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 41.54 ซึ่ง ครั้วเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่มีขนาดพื้นที่ถือครองที่ดิน 1-20 ไร่ จำนวน 38 ครั้วเรือน รองลงมามีขนาดพื้นที่ถือครอง 21-40 ไร่ จำนวน 22 ครั้วเรือน มีขนาดพื้นที่ถือครอง 41-60 ไร่ จำนวน 12 ครั้วเรือน และมีขนาดพื้นที่ถือครอง 61-80 ไร่ จำนวน 4 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 50.00, 28.95, 15.79 และ 5.26 ตามลำดับ โดยมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ยประมาณ 14.81 ไร่ต่อครั้วเรือน มีขนาดพื้นที่ถือครองสูงสุด 80 ไร่ และต่ำสุดคือไม่มีพื้นที่ถือครองเลย รายละเอียดแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 การถือครองที่ดินของครัวเรือนราษฎรตัวอย่าง บ้านท่าเตียน อำเภอไพรโศก
จังหวัดกาญจนบุรี

การมีพื้นที่ถือครอง (ไร่)	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
ไม่มี	54	41.54
มี	76	58.46
1 - 20	38	50.00
21 - 40	22	28.95
41 - 60	12	15.79
61 - 80	4	5.26
รวม	130	100.00

หมายเหตุ: ขนาดพื้นที่ถือครองของครัวเรือนตัวอย่างสูงสุด 80 ไร่

ขนาดพื้นที่ถือครองของครัวเรือนต่ำสุด คือ ไม่มีพื้นที่ถือครอง

ขนาดพื้นที่ถือครองของครัวเรือนเฉลี่ย 14.81 ไร่

ความถี่ในการไปทำกิจกรรมที่วัด จากการศึกษาพบว่า ราษฎรตัวอย่างส่วนใหญ่ไปทำกิจกรรมที่วัด 9-12 ครั้ง จำนวน 72 คน รองลงมา ไปทำกิจกรรมที่วัด 1-4 ครั้ง จำนวน 40 คน ไปทำกิจกรรมที่วัด 5-8 ครั้ง จำนวน 11 คน และไม่เคยไปทำกิจกรรมที่วัดเลย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 55.38, 30.77, 8.46 และ 5.38 ตามลำดับ โดยความถี่ในการไปทำกิจกรรมที่วัดของราษฎรตัวอย่างเฉลี่ย 7 ครั้งต่อปี ไปทำกิจกรรมที่วัดสูงสุด 12 ครั้งต่อปี และต่ำสุดคือไม่เคยไปทำกิจกรรมที่วัด รายละเอียดแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ความถี่ในการไปทำกิจกรรมที่วัดของราษฎรตัวอย่าง บ้านท่าเตียน อำเภอไพร่ไทย
จังหวัดกาญจนบุรี

ความถี่ในการไปทำกิจกรรมที่วัด (ครั้งต่อปี)	จำนวน	ร้อยละ
0	7	5.38
1 - 4	40	30.77
5 - 8	11	8.46
9 - 12	72	55.38
รวม	130	100.00

หมายเหตุ: ความถี่ในการไปทำกิจกรรมที่วัดของราษฎรตัวอย่างสูงสุด 12 ครั้ง
ความถี่ในการไปทำกิจกรรมที่วัดของราษฎรตัวอย่างต่ำสุด คือ ไม่เคยไป
ความถี่ในการไปทำกิจกรรมที่วัดของราษฎรตัวอย่างเฉลี่ย 7 ครั้ง

การเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด พบว่า ราษฎรตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด 1-15 ครั้ง มีจำนวน 70 คน รองลงมาไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด มีจำนวน 34 คน เคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด 31-45 ครั้ง จำนวน 14 คน เคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด 16-30 ครั้ง จำนวน 9 คน และเคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด 46-60 ครั้ง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 53.85, 26.15, 10.77, 6.92 และ 2.31 ตามลำดับ โดยจำนวนการเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ป่าไม้ของวัดเฉลี่ย 9 ครั้งต่อปี เข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ป่าไม้ของวัดสูงสุด 52 ครั้งต่อปี และต่ำสุดคือ ไม่เข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ป่าไม้ของวัด รายละเอียดแสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 การเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัดของราษฎรตัวอย่าง บ้านท่าเตียน
อำเภอไพร่ไทย จังหวัดกาญจนบุรี

การเข้าร่วมกิจกรรม (ครั้งต่อปี)	จำนวน	ร้อยละ
0	34	26.15
1 - 15	70	53.85
16 - 30	9	6.92
31 - 45	14	10.77
46 - 60	3	2.31
รวม	130	100.00

หมายเหตุ: มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัดของราษฎรตัวอย่างสูงสุด 52 ครั้ง
มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัดของราษฎรตัวอย่างน้อยที่สุด
คือไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมกิจกรรมเลย
จำนวนการเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัดของราษฎรตัวอย่าง
เฉลี่ย 9 ครั้ง

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ประเด็นที่ราษฎรตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด คือ อุทยานแห่งชาติป่าสงวนแห่งชาติเป็นสมบัติของทุกคนควรที่จะอนุรักษ์ให้คงอยู่ตลอดไป จำนวน 130 คน รองลงมา คือ การตัดไม้ทำลายป่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดอุทกภัย จำนวน 127 คน, ป่าไม้ช่วยป้องกันการพังทลายของดินและรักษาความสมบูรณ์ของดิน จำนวน 126 คน, ป่าไม้ช่วยบรรเทาความรุนแรงของลมพายุ จำนวน 124 คน, พื้นที่อุทยานแห่งชาติ ป่าสงวนแห่งชาติ ห้ามมิให้ผู้ใดบุกรุกยึดถือครอบครองที่ดิน จำนวน 119 คน, พื้นที่อุทยานแห่งชาติ ป่าสงวนแห่งชาติราษฎรสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไม่มีขอบเขต จำนวน 117 คน, อุทยานแห่งชาติ ป่าสงวนแห่งชาติ เป็นแหล่งที่ให้ความรู้และนันทนาการแก่ประชาชนโดยทั่วไป จำนวน 115 คน, ป่าไม้เป็นแหล่งอาหารและยารักษาโรค จำนวน 115 คน, ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ป่าสงวนแห่งชาติ สามารถเข้าไปล่าสัตว์ป่าได้โดยไม่ผิดกฎหมาย จำนวน 95 คน และประเด็นที่ราษฎรมีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุดคือ การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้คือการรักษาป่าไม้ให้คงอยู่โดยไม่มีการใช้ประโยชน์แต่อย่างใด จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 100, 97.69, 96.92, 95.38, 91.54, 90.00, 88.46, 88.46, 73.08 และ 22.31 ตามลำดับ

สำหรับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พบว่า ราษฎรตัวอย่างตอบคำถามได้คะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 0.84 เมื่อพิจารณาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรตัวอย่างแต่ละราย โดยนำค่าคะแนนเฉลี่ยดังกล่าวเป็นตัวแบ่ง ซึ่งกำหนดเกณฑ์ในการจำแนกกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจมากและน้อยดังนี้ คือ กลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากจะมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยทั้งหมด และกลุ่มผู้มีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้น้อย จะมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยทั้งหมด ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ราษฎรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มาก จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 76.92 และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้น้อย จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 23.08 รายละเอียดแสดงในตารางที่ 11 และตารางที่ 12

ตารางที่ 11 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรตัวอย่าง บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามการตอบคำถามเป็นรายข้อ

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	เฉลย	ตอบถูก		ตอบผิด		$\bar{X}$	SD.
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1.การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้คือการรักษาป่าให้คงอยู่โดยไม่ใช้ประโยชน์แต่อย่างใด	✗	29	22.31	101	77.69	0.22	0.42
2.พื้นที่อุทยานแห่งชาติ ป่าสงวนแห่งชาติ ห้ามมิให้ผู้ใดบุกรุกยึดถือครอบครองที่ดิน	✓	119	91.54	11	8.46	0.92	0.28
3.การตัดไม้ทำลายป่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดอุทกภัย	✓	127	97.69	3	2.31	0.98	0.15
4.ป่าไม้ช่วยป้องกันการพังทลายของดินและรักษาความสมบูรณ์ของดิน	✓	126	96.92	4	3.08	0.97	0.17
5.ป่าไม้ช่วยบรรเทาความรุนแรงของลมพายุ	✓	124	95.38	6	4.62	0.95	0.21
6.พื้นที่อุทยานแห่งชาติ ป่าสงวนแห่งชาติ ราษฎรสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไม่มีขอบเขต	✗	117	90.00	13	10.00	0.90	0.30
7.อุทยานแห่งชาติ ป่าสงวนแห่งชาติเป็นแหล่งที่ให้ความรู้และนันทนาการแก่ประชาชนโดยทั่วไป	✓	115	88.46	15	11.54	0.88	0.32
8.ป่าไม้เป็นแหล่งอาหารและยารักษาโรค	✓	115	88.46	15	11.54	0.88	0.32
9.อุทยานแห่งชาติหรือป่าสงวน เป็นสมบัติของทุกคนควรที่จะอนุรักษ์ให้คงอยู่ตลอดไป	✓	130	100.00	-	-	1.00	0.00
10.ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ป่าสงวนแห่งชาติสามารถล่าสัตว์ได้โดยไม่ผิดกฎหมาย	✗	95	73.08	35	26.92	0.73	0.45
		รวม				0.84	0.26

ตารางที่ 12 จำนวนร้อยละของราษฎรตัวอย่าง บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	จำนวน	ร้อยละ
มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มาก	100	76.92
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้น้อย	30	23.08
รวม	130	100.00

ความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

เมื่อประเด็นความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ทั้ง 10 ประเด็น นำมาจำแนก พบว่า ประเด็นที่ราษฎรตัวอย่างเชื่อถือมากที่สุด คือ เชื่อถือว่าพระสงฆ์คือบุคคลผู้เป็นศูนย์รวมจิตใจของราษฎรได้ดีกว่าบุคคลอื่น จำนวน 121 คน รองลงมาคือ เชื่อถือว่าพระสงฆ์จะยึดมั่นในวิถีทางการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้ยั่งยืนตลอดไป จำนวน 114 คน, เชื่อถือว่าพระสงฆ์เป็นผู้ที่สามารถถ่ายทอดความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้แก่ราษฎรได้เป็นอย่างดี จำนวน 103 คน, เชื่อถือว่าพระสงฆ์สามารถทำหน้าที่เป็นผู้นำในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้เป็นอย่างดี จำนวน 102 คน, เชื่อถือว่าพระสงฆ์สามารถทำหน้าที่อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้เป็นอย่างดี จำนวน 101 คน, เชื่อถือว่าพระสงฆ์สามารถเป็นสื่อกลางระหว่างราษฎรกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้ดี จำนวน 98 คน เชื่อถือว่าในปัจจุบันพระสงฆ์ได้ดำเนินการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างถูกต้องเป็นไปตามกระบวนการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างแท้จริง จำนวน 95 คน, เชื่อถือว่าพระสงฆ์จะวางตัวเป็นกลางหากต้องเป็นผู้ไกล่เกลี่ยเมื่อเกิดกรณีพิพาทด้านป่าไม้ระหว่างราษฎรกับหน่วยงานของรัฐ จำนวน 89 คน เชื่อถือว่าพระสงฆ์เป็นผู้ที่ตัดสินใจในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้ดีกว่าบุคคลอื่น จำนวน 86 คน และประเด็นที่ราษฎรเชื่อถือน้อยที่สุดคือ เชื่อถือว่าพระสงฆ์สามารถไกล่เกลี่ยกรณีพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างราษฎรกับหน่วยงานของรัฐในการบุกรุกทำลายป่าได้ดีกว่าผู้อื่น จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 93.08, 87.69, 81.54, 78.46, 77.69, 75.38, 73.08, 68.46, 66.15 และ 63.08 ตามลำดับ

สำหรับความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พบว่าราษฎรตัวอย่างตอบคำถามได้คะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 0.76 เมื่อพิจารณาระดับความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรตัวอย่างแต่ละราย โดยนำค่าคะแนนเฉลี่ยดังกล่าวเป็นตัวแบ่ง ซึ่งกำหนดเกณฑ์ในการจำแนกกลุ่มที่มีความเชื่อถือมากและน้อย ดังนี้ กล่าวคือ กลุ่มที่มีความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มาก จะมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยทั้งหมด และกลุ่มที่มีความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้น้อย จะมีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยทั้งหมด ซึ่งจากการศึกษาพบว่า มีผู้ที่มีความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากคิด เป็นร้อยละ 90.77 และมีความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้น้อย คิดเป็นร้อยละ 9.23 รายละเอียดแสดงในตารางที่ 13 และตารางที่ 14

ตารางที่ 13 ความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรตัวอย่าง บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี
จำแนกตามการตอบคำถามเป็นรายข้อ

ประเด็นความเชื่อถือ	เชื่อถือ		ไม่เชื่อถือ		$\bar{X}$	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. เชื่อถือว่าพระสงฆ์คือบุคคลผู้เป็นศูนย์รวมจิตใจของราษฎรได้ดีกว่าบุคคลอื่น	121	93.08	9	6.92	0.93	0.25
2. เชื่อถือว่าพระสงฆ์เป็นผู้ที่ตัดสินใจในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้ดีกว่าบุคคลอื่น	86	66.15	44	33.85	0.66	0.48
3. เชื่อถือว่าพระสงฆ์สามารถทำหน้าที่เป็นผู้นำในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้เป็นอย่างดี	102	78.46	28	21.54	0.78	0.41
4. เชื่อถือว่าพระสงฆ์สามารถทำหน้าที่อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้เป็นอย่างดี	101	77.69	29	22.31	0.78	0.42
5. เชื่อถือว่าพระสงฆ์สามารถถ่ายทอดความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้แก่ราษฎรได้เป็นอย่างดี	106	81.54	24	18.46	0.82	0.39
6. เชื่อถือว่าพระสงฆ์สามารถเป็นสื่อกลางระหว่างราษฎรกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้เป็นอย่างดี	98	75.38	32	24.62	0.75	0.43
7. เชื่อถือว่าพระสงฆ์สามารถไกล่เกลี่ยกรณีพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างราษฎรกับหน่วยงานของรัฐในการบุกรุกทำลายป่าได้ดีกว่าผู้อื่น	82	63.08	48	36.92	0.63	0.48
8. เชื่อถือว่าพระสงฆ์จะวางตัวเป็นกลางหากต้องเป็นผู้ไกล่เกลี่ยเมื่อเกิดกรณีพิพาทด้านป่าไม้ระหว่างราษฎรกับหน่วยงานของรัฐ	89	68.46	41	31.54	0.68	0.47
9. เชื่อถือว่าในปัจจุบันพระสงฆ์ได้ดำเนินการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างถูกต้องเป็นไปตามกระบวนการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างแท้จริง	95	73.08	35	26.92	0.73	0.45

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ประเด็นความเชื่อถือ	เชื่อถือ		ไม่เชื่อถือ		$\bar{X}$	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
10. เชื่อถือว่าพระสงฆ์จะยึดมั่นในวิถีทางอนุรักษัรทรัพยากรป่าไม้ให้ยั่งยืนตลอดไป	114	87.69	16	12.31	0.88	0.33
			รวม		0.76	0.41

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของราษฎรตัวอย่าง บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามระดับความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษัรทรัพยากรป่าไม้

ระดับความเชื่อถือ	จำนวน	ร้อยละ
มีความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษัรทรัพยากรป่าไม้	118	90.77
ไม่มีความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษัรทรัพยากรป่าไม้	12	9.23
รวม	130	100.00

ความคิดเห็นของราษฎรตอบทบทวนผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

จากการนำค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของราษฎรตอบทบทวนผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ของราษฎรตัวอย่างที่ได้ มาแบ่งเป็น 5 ช่วงโดยเท่าๆ กัน ผลการศึกษาพบว่า ราษฎรตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบคำถามความคิดเห็นตอบทบทวนผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ได้คะแนนอยู่ในช่วง 3.41-4.20 (เห็นด้วยมาก) มีจำนวน 51 คน รองลงมา ได้คะแนนอยู่ในช่วง 4.21-5.00 (เห็นด้วยมากที่สุด) มีจำนวน 44 คน ได้คะแนนอยู่ในช่วง 2.61-3.40 (เห็นด้วยปานกลาง) มีจำนวน 28 คน ได้คะแนนอยู่ในช่วง 1.81-2.60 (เห็นด้วยน้อย) มีจำนวน 5 คน และได้คะแนนอยู่ในช่วง 1.00-1.80 (เห็นด้วยน้อยที่สุด) มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 39.23, 33.85, 21.54, 3.85, 1.54 ตามลำดับ โดยที่คะแนนความคิดเห็นเฉลี่ย เท่ากับ 3.82 คะแนนความคิดเห็นมากที่สุดเท่ากับ 4.95 และคะแนนความคิดเห็นน้อยที่สุดเท่ากับ 1.70

เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของการตอบคำถามแต่ละข้อ มาหาค่าคะแนนเฉลี่ยของการตอบคำถามในภาพรวม พร้อมทั้งนำไปเปรียบเทียบกับอันตรภาคชั้นที่กำหนดไว้ ผลการศึกษาพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของราษฎรตอบทบทวนผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีค่าเท่ากับ 3.82 ซึ่งพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับความคิดเห็นดังกล่าวอยู่ในระดับมาก แสดงว่า ราษฎรมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยอย่างมากต่อทบทวนผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 15 และตารางที่ 16

ตารางที่ 15 ระดับความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่างต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี
จำแนกตามการตอบคำถามเป็นรายข้อ

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่างต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้										$\bar{X}$	SD.
	เห็นด้วยมากที่สุด		เห็นด้วยมาก		เห็นด้วยปานกลาง		เห็นด้วยน้อย		เห็นด้วยน้อยที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. พระสงฆ์เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	63	48.46	35	26.92	20	15.38	9	6.92	3	2.31	4.12	1.06
2. หลักการบริหารภายในวัดเอื้อต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	69	53.08	24	18.46	34	26.15	1	0.77	2	1.54	4.21	0.96
3. พระพุทธศาสนามีจุดมุ่งหมายในการแก้ไขปัญหาให้กับสังคมมนุษย์ซึ่งก็เป็นเช่นเดียวกับหลักการอนุรักษ์ทรัพยากร	60	46.15	34	26.15	13	10.00	16	12.31	7	5.38	3.95	1.24
4. พระพุทธศาสนาตั้งอยู่ในหลักของเหตุผลจึงเป็นการช่วยพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	59	45.38	42	32.31	15	11.54	12	9.23	2	1.54	4.11	1.04

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่างต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้										$\bar{X}$	SD.
	เห็นด้วยมากที่สุด		เห็นด้วยมาก		เห็นด้วยปานกลาง		เห็นด้วยน้อย		เห็นด้วยน้อยที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
5. หลักของพระพุทธศาสนาสอนให้มนุษย์มีความสันโดษใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ซึ่งมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	54	41.54	47	36.15	18	13.85	9	6.92	2	1.54	4.09	0.98
6. พระสงฆ์ควรมุ่งปฏิบัติธรรมไม่ควรยุ่งเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	16	12.31	16	12.31	30	23.08	46	35.38	22	16.92	2.68	1.25
7. ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ/ป่าสงวนแห่งชาติ ไม่ควรมีวัดตั้งอยู่ เพราะจะส่งผลเสียต่อพื้นที่	9	6.92	33	25.38	20	15.38	47	36.15	21	16.15	2.71	1.21
8. ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ/ป่าสงวนแห่งชาติ พระสงฆ์ไม่ควรสร้างสิ่งก่อสร้างที่อาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรป่าไม้	45	34.62	36	27.69	24	18.46	20	15.38	5	3.85	3.74	1.20

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่างต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้										$\bar{X}$	SD.
	เห็นด้วยมากที่สุด		เห็นด้วยมาก		เห็นด้วยปานกลาง		เห็นด้วยน้อย		เห็นด้วยน้อยที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
9. ท่านเชื่อว่าพระสงฆ์ที่มีความรู้เกี่ยวกับป่าไม้จะชี้แนะให้ราษฎรช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้	55	42.31	37	28.46	19	14.62	13	10.00	6	4.62	3.94	1.18
10. ท่านเชื่อว่าบุคคลทั่วไปจะมีความศรัทธาและเชื่อถือในตัวพระสงฆ์ ถ้าจะสั่งสอนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	62	47.69	27	20.77	32	24.62	7	5.38	2	1.54	4.08	1.04
11. พระสงฆ์ควรเทศน์และแทรกแนวคิดการอนุรักษ์ทรัพยากร	55	42.31	47	36.15	17	13.08	8	6.15	3	2.31	4.10	1.00
12. พระสงฆ์ควรเขียน/ตีพิมพ์เอกสาร วารสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เผยแพร่เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	31	23.85	16	12.31	37	28.46	22	16.92	24	18.46	3.06	1.41

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่างต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้										$\bar{X}$	SD.
	เห็นด้วยมากที่สุด		เห็นด้วยมาก		เห็นด้วยปานกลาง		เห็นด้วยน้อย		เห็นด้วยน้อยที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
13. ควรใช้วัดเป็นสถานที่ส่งเสริมกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากร	50	38.46	30	23.08	47	36.15	2	1.54	1	0.77	3.97	0.94
14. วัดที่อยู่นอกเขตอุทยานแห่งชาติป่าสงวนแห่งชาติ ก็สามารถช่วยเหลืองานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้	62	47.69	30	23.08	22	16.92	12	9.23	4	3.08	4.03	1.14
15. พระสงฆ์ควรเป็นผู้นำที่ช่วยส่งเสริมให้ราษฎรร่วมมือและปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	51	39.23	42	32.31	27	20.77	2	1.54	8	6.15	3.97	1.11
16. พระสงฆ์ควรเทศน์สั่งสอนแนวทางที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรป่าไม้ให้แก่ราษฎรมิให้หาแต่ประโยชน์ส่วนตัว	56	43.08	49	37.69	20	15.38	5	3.85	-	-	4.20	0.84

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่างต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้										$\bar{X}$	SD.
	เห็นด้วยมากที่สุด		เห็นด้วยมาก		เห็นด้วยปานกลาง		เห็นด้วยน้อย		เห็นด้วยน้อยที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
17. การสั่งสอนหรือการชี้แนะในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของพระสงฆ์ต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย	61	46.92	44	33.85	22	16.92	-	-	3	2.31	4.23	0.89
18. พระสงฆ์ควรกำหนดให้มีกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้บ่อยครั้ง เพื่อช่วยกระตุ้นจิตสำนึกการอนุรักษ์ให้กับราษฎรอย่างต่อเนื่อง	46	35.38	57	43.85	19	14.62	8	6.15	-	-	4.08	0.86
19. พระสงฆ์ไม่ควรเอนเอียงและควรจัดการขึ้นเด็ดขาด หากมีผู้กระทำความผิดต่อทรัพยากรป่าไม้เพื่อมิให้เป็นแบบอย่าง	56	43.08	33	25.38	26	20.00	6	4.62	9	6.92	3.93	1.20
20. ถ้าไม่มีพระสงฆ์เป็นผู้นำราษฎรก็สามารถอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้ดีเช่นเดียวกัน	43	33.08	28	21.54	23	17.69	11	8.46	25	19.23	3.41	1.50

ตารางที่ 16 คะแนนระดับความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ตอบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการ
อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

คะแนนระดับความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
1.00 - 1.80 (เห็นด้วยน้อยที่สุด)	2	1.54
1.81 - 2.60 (เห็นด้วยน้อย)	5	3.85
2.61 - 3.40 (เห็นด้วยปานกลาง)	28	21.54
3.41 - 4.20 (เห็นด้วยมาก)	51	39.23
4.21 - 5.00 (เห็นด้วยมากที่สุด)	44	33.85
รวม	130	100.00

หมายเหตุ: คะแนนความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่างมากที่สุดเท่ากับ 4.95

คะแนนความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่างน้อยที่สุดเท่ากับ 1.70

คะแนนความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่างเฉลี่ยเท่ากับ 3.82

การทดสอบสมมติฐาน

ผู้ศึกษาได้กำหนดสมมติฐานเพื่อทดสอบความแตกต่างของปัจจัยสังคมและเศรษฐกิจกับความคิดเห็นของราษฎรต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ระหว่างกลุ่มของแต่ละตัวแปร ซึ่งตัวแปรอิสระมีทั้งหมดจำนวน 11 ตัวแปร ได้แก่ เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, อาชีพ, รายได้ของครัวเรือน, การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม, ขนาดพื้นที่ถือครอง, ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้, ความถี่ในการไปทำกิจกรรมที่วัด, การเคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด, ความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้, โดยใช้สถิติ t-test กับตัวแปรอิสระที่แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม และใช้สถิติ F-test กับตัวแปรอิสระที่แบ่งออกมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 หรือมีความหมายว่ามีระดับความเชื่อมั่นทางสถิติร้อยละ 95 เป็นมาตรฐานในการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

สมมติฐานที่ 1 เพศของราษฎรที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐาน ได้แบ่งเพศของราษฎรออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มราษฎรที่เป็นเพศชาย มีจำนวน 67 คน และ 2) กลุ่มราษฎรที่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 63 คน

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของราษฎรทั้ง 2 กลุ่มดังกล่าว พบว่า มีค่าใกล้เคียงกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับ 3.87 และ 3.78 คะแนน ตามลำดับ เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่างของคะแนนระหว่างกลุ่มราษฎรทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ t-test ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .464 ($t = 0.734$) ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ คือ .05 จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าราษฎรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรุพห์ (2544) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้วัดปลักไม้ลาย ตำบลทุ่งขวาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม พบว่าเพศไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้วัดปลักไม้ลาย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพจน์ (2543) เรื่องการมีส่วนร่วมของราษฎรในการอนุรักษ์ป่าชุมชนภายใต้การชี้นำของพระสงฆ์: กรณีศึกษาป่าชุมชนวัดชลประทานราชดำริ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งพบว่าเพศไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนวัดชลประทานราชดำริ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	SD.	t	df	p
ชาย	67	3.87	0.68	0.734	129	.464
หญิง	63	3.78	0.67			

สมมติฐานที่ 2 อายุของราษฎรที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐาน ได้แบ่งระดับอายุของราษฎรออกเป็น 6 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มราษฎรที่มีอายุ 20-30 ปี มีจำนวน 35 คน 2) กลุ่มราษฎรที่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 18 คน 3) กลุ่มราษฎรที่มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 39 คน 4) กลุ่มราษฎรที่มีอายุ 51-60 ปี จำนวน 33 คน 5) กลุ่มราษฎรที่มีอายุ 61-70 ปี จำนวน 1 คน และ 6) กลุ่มราษฎรที่มีอายุ 71-80 ปี จำนวน 4 คน

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของราษฎรทั้ง 6 กลุ่มดังกล่าว พบว่ามีค่าใกล้เคียงกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับ 3.97, 3.44, 4.03, 4.24, 4.00 และ 4.50 คะแนน ตามลำดับ เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่างของคะแนนระหว่างกลุ่มราษฎรทั้ง 6 กลุ่ม โดยใช้สถิติ F-test จากผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .071 ($F = 2.090$) ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ คือ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าราษฎรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญลือ (2546) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของราษฎรที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำพอง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของราษฎรที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำพอง รายละเอียดแสดงในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	SD.	F	df	p
20 – 30	35	3.97	1.07	2.090	5, 124	.071
31 – 40	18	3.44	1.10			
41 – 50	39	4.03	0.74			
51 – 60	33	4.24	0.75			
61 – 70	1	4.00	0.00			
71 – 80	4	4.50	1.00			

สมมติฐานที่ 3 ระดับการศึกษาของราษฎรที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐาน ได้แบ่งระดับการศึกษาของราษฎรเป็น 5 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มราษฎรที่ไม่ได้รับการศึกษา มีจำนวน 15 คน 2) กลุ่มราษฎรที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวน 60 คน 3) กลุ่มราษฎรที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน 13 คน 4) กลุ่มราษฎรที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวน 27 คน และ 5) กลุ่มราษฎรที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 15 คน

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของราษฎรทั้ง 5 กลุ่มดังกล่าว พบว่ามีค่าใกล้เคียงกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับ 3.64, 3.89, 3.75, 3.96, และ 3.62 คะแนน ตามลำดับ เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่างคะแนนระหว่างกลุ่มราษฎรทั้ง 5 กลุ่ม โดยใช้สถิติ F-test ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่คำนวณได้ มีค่าเท่ากับ .348 ($F=1.124$) ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ คือ .05 จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าราษฎรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไม่ต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพจน์ (2543) เรื่องการมีส่วนร่วมของราษฎรในการอนุรักษ์ป่าชุมชนภายใต้การชี้นำของพระสงฆ์: กรณีศึกษาป่าชุมชนวัดชลประทานราชดำริ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งพบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนวัดชลประทานราชดำริ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	SD.	F	df	p
ไม่ได้ศึกษา	15	3.64	0.43	1.124	4, 125	.348
ประถมศึกษา	60	3.89	0.71			
มัธยมศึกษาตอนต้น	13	3.75	1.19			
มัธยมศึกษาตอนปลาย	27	3.96	0.43			
ปริญญาตรี	15	3.62	0.35			

สมมติฐานที่ 4 อาชีพของราษฎรที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐาน ได้แบ่งอาชีพของราษฎรออกเป็น 5 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มราษฎรที่มีอาชีพค้าขาย มีจำนวน 17 คน 2) กลุ่มราษฎรที่มีอาชีพทำไร่ มีจำนวน 69 คน 3) กลุ่มราษฎรที่มีอาชีพทำสวน มีจำนวน 12 คน 4) กลุ่มราษฎรที่มีอาชีพรับจ้าง มีจำนวน 27 คน และ 5) กลุ่มราษฎรที่มีอาชีพรับราชการ มีจำนวน 5 คน

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของราษฎรทั้ง 5 กลุ่ม พบว่ามีความแตกต่างกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับ 4.82, 4.07, 4.08, 3.41 และ 3.20 คะแนน ตามลำดับ เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่างคะแนนระหว่างกลุ่มราษฎรทั้ง 5 กลุ่ม โดยใช้สถิติ F-test จากผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่คำนวณได้ มีค่าเท่ากับ .001 ($F = 9.028$) ซึ่ง มีค่าน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าราษฎรที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	$\bar{X}$	SD.	F	df	p
ค้าขาย	17	4.82	0.39	9.028	4, 125	.001
ทำไร่	69	4.07	0.81			
ทำสวน	12	4.08	0.90			
รับจ้าง	27	3.41	1.05			
รับราชการ	5	3.20	0.45			

จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 4 ได้นำมาทดสอบเพื่อหาความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe เมื่อนำกลุ่มอาชีพมาจำแนกตามเป็นรายคู่แล้ว พบว่า กลุ่มอาชีพต่างๆ ที่มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 มีจำนวน 8 คู่ ได้แก่ กลุ่มอาชีพค้าขายกับกลุ่มอาชีพรับจ้าง กลุ่มอาชีพค้าขายกับกลุ่มอาชีพรับราชการ กลุ่มอาชีพค้าขายกับกลุ่มอาชีพทำไร่ กลุ่มอาชีพทำไร่กับกลุ่มอาชีพรับจ้าง กลุ่มอาชีพค้าขายกับกลุ่มอาชีพทำสวน กลุ่มอาชีพทำสวนกับกลุ่มอาชีพรับจ้าง กลุ่มอาชีพทำไร่กับกลุ่มอาชีพรับราชการ และกลุ่มอาชีพทำสวนกับกลุ่มอาชีพรับราชการ ซึ่งต่างมีค่าความแตกต่างกันที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่น้อยกว่า .05 คือ .000, .000, .001, .001, .019, .020, .024, และ .047 ตามลำดับ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ตอบบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่

อาชีพ		ค้าขาย	ทำไร่	ทำสวน	รับจ้าง	รับราชการ
	$\bar{X}$	4.82	4.07	4.08	3.41	3.20
ค้าขาย	4.82	-	.001*	.019*	.000*	.000*
ทำไร่	4.07		-	.967	.001*	.024*
ทำสวน	4.08			-	.020*	.047*
รับจ้าง	3.41				-	.607
รับราชการ	3.20					-

หมายเหตุ: *มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สมมติฐานที่ 5 รายได้ของครัวเรือนของราษฎรที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐาน ได้แบ่งระดับรายได้ของครัวเรือนของราษฎรออกเป็น 5 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มราษฎรที่มีรายได้ของครัวเรือนน้อยกว่า 40,001 บาท มีจำนวน 35 ครัวเรือน 2) กลุ่มราษฎรที่มีรายได้ของครัวเรือน 40,001 - 60,000 บาท มีจำนวน 27 ครัวเรือน 3) กลุ่มราษฎรที่มีรายได้ของครัวเรือน 60,001 - 80,000 บาท มีจำนวน 13 ครัวเรือน 4) กลุ่มราษฎรที่มีรายได้ของครัวเรือน 80,001 - 100,000 บาท มีจำนวน 23 ครัวเรือน และ 5) กลุ่มราษฎรที่มีรายได้ของครัวเรือนมากกว่า 100,000 บาท มีจำนวน 32 ครัวเรือน

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของราษฎรทั้ง 5 กลุ่มดังกล่าว พบว่ามีความแตกต่างกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับ 3.49, 3.59, 4.38, 4.30 และ 4.53 คะแนน ตามลำดับ เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่างคะแนนระหว่างกลุ่มราษฎรทั้ง 5 กลุ่ม โดยใช้สถิติ F-test จากผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่คำนวณได้ มีค่าเท่ากับ .001 ($F = 10.078$) ซึ่งน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ คือ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าราษฎรที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามรายได้ของครัวเรือน

รายได้ของครัวเรือน (บาท)	n	$\bar{X}$	SD.	F	df	p
น้อยกว่า 40,001	35	3.49	0.74	10.078	4, 125	.001
40,001 - 60,000	27	3.59	1.12			
60,001 - 80,000	13	4.38	0.51			
80,001 - 100,000	23	4.30	0.82			
มากกว่า 100,000	32	4.53	0.67			

จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 5 ได้นำมาทดสอบเพื่อหาความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe เมื่อนำมาจำแนกตามรายได้ของครัวเรือนเป็นรายคู่แล้ว พบว่า กลุ่มรายได้ของครัวเรือนต่างๆ ที่มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 มีจำนวน 6 คู่ ได้แก่ กลุ่มที่มีรายได้ของครัวเรือนน้อยกว่า 40,001 บาท กับกลุ่มที่มีรายได้ของครัวเรือน 80,001 - 100,000 บาท กลุ่มที่มีรายได้ของครัวเรือนน้อยกว่า 40,001 บาท กับกลุ่มที่มีรายได้ของครัวเรือนมากกว่า 100,000 บาท กลุ่มที่มีรายได้ของครัวเรือน 40,001 - 60,000 บาท กับกลุ่มที่มีรายได้ของครัวเรือนมากกว่า 100,000 บาท กลุ่มที่มีรายได้ของครัวเรือนน้อยกว่า 40,001 บาท กับกลุ่มที่มีรายได้ของครัวเรือน 60,001 - 80,000 บาท กลุ่มที่มีรายได้ของครัวเรือน 40,001 - 60,000 บาท กับกลุ่มที่มีรายได้ของครัวเรือน 80,001 - 100,000 บาท และกลุ่มที่มีรายได้ของครัวเรือน 40,001 - 60,000 บาท กับกลุ่มที่มีรายได้ของครัวเรือน 60,001 - 80,000 บาท ซึ่งต่างมีค่าความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่น้อยกว่า .05 คือ .000, .000, .000, .001, .003 และ .005 ตามลำดับ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ต่อบทบาทผู้นำของ
พระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี
จำแนกตามรายได้ของครัวเรือนเป็นรายคู่

รายได้ของ ครัวเรือน		น้อยกว่า 40,001	40,001 - 60,000	60,001 - 80,000	80,001 - 100,000	มากกว่า 100,000
	$\bar{X}$	3.49	3.59	4.38	4.30	4.53
น้อยกว่า 40,001	3.49	-	.610	.001*	.000*	.000*
40,001 - 60,000	3.59		-	.005*	.003*	.000*
60,001 - 80,000	4.38			-	.777	.586
80,001 - 100,000	4.30				-	.311
มากกว่า 100,000	4.53					-

หมายเหตุ: *มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สมมติฐานที่ 6 การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมของราษฎรที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐาน ได้แบ่งสมาชิกกลุ่มทางสังคมออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม มีจำนวน 104 คน 2) กลุ่มที่เป็นสมาชิกกลุ่ม มีจำนวน 26 คน

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของราษฎรทั้ง 2 กลุ่มดังกล่าว พบว่ามีค่าใกล้เคียงกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับ 3.88 และ 3.63 คะแนน ตามลำดับ เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มราษฎรทั้ง 2 กลุ่มโดยใช้สถิติ t-test ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่คำนวณได้ มีค่าเท่ากับ .084 ($t = 1.741$) ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ คือ .05 จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าราษฎรที่มีการเป็นสมาชิกกลุ่มที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไม่แตกต่างกัน รายละเอียดแสดงในตารางที่ 24

ตารางที่ 24 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม	n	$\bar{X}$	SD.	t	df	p
ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม	104	3.88	0.65	1.741	129	.084
เป็นสมาชิกกลุ่ม	26	3.63	0.73			

สมมติฐานที่ 7 ขนาดพื้นที่ถือครองของราษฎรที่ต่างกัน มีความคิดเห็นบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐาน ได้แบ่งขนาดพื้นที่ถือครองออกเป็น 5 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มราษฎรที่ไม่มีพื้นที่ถือครอง มีอยู่จำนวน 54 ครัวเรือน 2) กลุ่มราษฎรที่มีพื้นที่ถือครอง 1-20 ไร่ มีอยู่จำนวน 38 ครัวเรือน 3) กลุ่มราษฎรที่มีพื้นที่ถือครอง 21-40 ไร่ มีอยู่จำนวน 22 ครัวเรือน 4) กลุ่มราษฎรที่มีพื้นที่ถือครอง 41-60 ไร่ มีอยู่จำนวน 12 ครัวเรือน และ 5) กลุ่มราษฎรที่มีพื้นที่ถือครอง 61-80 ไร่ มีอยู่จำนวน 4 ครัวเรือน

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของราษฎรทั้ง 5 กลุ่มดังกล่าว พบว่ามีความแตกต่างกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับ 3.78, 3.95, 4.32, 4.58 และ 4.00 คะแนน ตามลำดับ เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่างคะแนนระหว่างกลุ่มราษฎรทั้ง 5 กลุ่ม โดยใช้สถิติ F-test ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่คำนวณได้ เท่ากับ .028 ($F = 2.812$) ซึ่งค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ คือ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าราษฎรที่มีขนาดพื้นที่ถือครองที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 25

ตารางที่ 25 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามขนาดพื้นที่ถือครอง

ขนาดพื้นที่ถือครอง(ไร่)	n	$\bar{X}$	SD.	F	df	p
ไม่มี	54	3.78	1.06	2.812	4, 125	.028
1 - 20	38	3.95	0.90			
21 - 40	22	4.32	0.57			
41 - 60	12	4.58	0.67			
61 - 80	4	4.00	0.00			

จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 7 ได้นำมาทดสอบเพื่อหาความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe เมื่อนำมาจำแนกตามขนาดพื้นที่ถือครองเป็นรายคู่แล้ว พบว่า กลุ่มที่มีขนาดพื้นที่ถือครองต่างๆ มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 มีจำนวน 3 คู่ ได้แก่ กลุ่มที่ไม่มีพื้นที่ถือครองกับกลุ่มที่มีพื้นที่ถือครอง 41-60 ไร่ กลุ่มที่ไม่มีพื้นที่ถือครองกับกลุ่มที่มีพื้นที่ถือครอง 21-40 ไร่ และกลุ่มที่มีพื้นที่ถือครอง 1-20 ไร่ กับกลุ่มที่มีพื้นที่ถือครอง 41-60 ไร่ ซึ่งต่างมีค่าความแตกต่างที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติน้อยกว่า .05 คือ .006, .019 และ .035 ตามลำดับ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามขนาดพื้นที่ถือครองเป็นรายคู่

ขนาดพื้นที่ถือครอง	$\bar{X}$	ไม่มี	1 - 20	21 - 40	41 - 60	61 - 80
		3.78	3.95	4.32	4.58	4.00
ไม่มี	3.78	-	.374	.019*	.006*	.634
1 - 20	3.95		-	.126	.035*	.911
21 - 40	4.32			-	.412	.516
41 - 60	4.58				-	.263
61 - 80	4.00					-

หมายเหตุ: *มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สมมติฐานที่ 8 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอ ไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐาน ได้แบ่งระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มราษฎรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้น้อย จำนวน 30 คน และ 2) กลุ่มราษฎรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มาก จำนวน 100 คน

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของราษฎรทั้ง 2 กลุ่มดังกล่าว พบว่ามีความแตกต่างกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับ 3.69 และ 4.31 คะแนน ตามลำดับ เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบ เปรียบเทียบหาความแตกต่างของคะแนนระหว่างกลุ่มราษฎรทั้ง 2 กลุ่มโดยใช้สถิติ t-test ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่คำนวณได้ มีค่าเท่ากับ .012 ($t = -7.013$) ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ คือ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าราษฎรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเมื่อตรวจสอบคะแนนเฉลี่ยจากตารางการทดสอบสมมติฐาน จะเห็นได้ว่า กลุ่มราษฎรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้น้อย มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่ากลุ่มราษฎรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มาก ซึ่งอาจมีสาเหตุจากราษฎรที่มีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มาก จะสนับสนุนให้พระสงฆ์เป็นผู้นำในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เพราะเห็นว่านอกจากพระสงฆ์จะสามารถเป็นผู้นำทางด้านจิตวิญญาณได้เป็นอย่างดีแล้ว ก็น่าจะเป็นผู้นำในการเข้ามามีบทบาทในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัดได้เป็นอย่างดีเช่นเดียวกัน ส่วนราษฎรที่มีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้น้อย อาจจะเห็นว่าพระสงฆ์ไม่สมควรมายุ่งเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ เพราะว่าเป็นเรื่องของทางโลก ผู้ที่ต้องการบำเพ็ญเพียรเพื่อละกิเลสตัดนาคาวประพฤติกฎปฏิบัติธรรมอย่างเดียว สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญลือ (2546) เรื่องความคิดเห็นของราษฎรที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำพอง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของราษฎรที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 27

ตารางที่ 27 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ฯ	n	$\bar{X}$	SD.	t	df	p
มีความรู้ความเข้าใจน้อย	30	3.69	0.31	-7.013	129	.012
มีความรู้ความเข้าใจมาก	100	4.31	0.69			

สมมติฐานที่ 9 ความถี่ในการทำกิจกรรมที่วัดของราษฎรที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐาน ได้แบ่งระดับความถี่ในการทำกิจกรรมที่วัดออกเป็น 4 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มราษฎรที่ไม่เคยไปทำกิจกรรมที่วัด มีจำนวน 7 คน 2) กลุ่มราษฎรที่ไปทำกิจกรรมที่วัด 1-4 ครั้ง มีจำนวน 40 คน 3) กลุ่มราษฎรที่ไปทำกิจกรรมที่วัด 5-8 ครั้ง มีจำนวน 11 คน 4) กลุ่มราษฎรที่ไปทำกิจกรรมที่วัด 9-12 ครั้ง มีจำนวน 72 คน

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของราษฎรทั้ง 4 กลุ่มดังกล่าว พบว่ามีความใกล้เคียงกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับ 4.04, 3.80, 4.36 และ 4.14 คะแนน ตามลำดับ เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่างคะแนนระหว่างกลุ่มราษฎรทั้ง 4 กลุ่มโดยใช้สถิติ F-test ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่คำนวณได้ ค่าเท่ากับ .275 ($F = 1.308$) ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ คือ .05 จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าราษฎรที่มีความถี่ในการทำกิจกรรมที่วัดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไม่แตกต่างกัน รายละเอียดแสดงในตารางที่ 28

ตารางที่ 28 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามความถี่ในการไปทำกิจกรรมที่วัด

ความถี่ในการไปทำกิจกรรมที่วัด	n	$\bar{X}$	SD.	F	df	p
ไม่เคยไปทำกิจกรรม	7	4.04	1.05	1.308	3, 126	.275
1 - 4	40	3.80	0.65			
5 - 8	11	4.36	0.67			
9 - 12	72	4.14	1.07			

สมมติฐานที่ 10 การเคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัดของราษฎรที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐาน ได้แบ่งระดับการศึกษาออกเป็น 5 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มราษฎรที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด มีจำนวน 34 คน 2) กลุ่มราษฎรที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด 1 - 15 ครั้ง มีจำนวน 70 คน 3) กลุ่มราษฎรที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด 16 - 30 ครั้ง มีจำนวน 9 คน 4) กลุ่มราษฎรที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด 31 - 45 ครั้ง มีจำนวน 14 คน 5) กลุ่มราษฎรที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด 46 - 60 ครั้ง มีจำนวน 3 คน

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของราษฎรทั้ง 5 กลุ่มดังกล่าว พบว่ามีค่าแตกต่างกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับ 4.44, 3.90, 3.78, 3.64 และ 3.67 คะแนน ตามลำดับ เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่างคะแนนระหว่างกลุ่มราษฎรทั้ง 5 กลุ่ม โดยใช้สถิติ F-test ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่คำนวณได้ มีค่าเท่ากับ .018 ($F = 3.084$) ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ คือ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าราษฎรที่เข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัดของราษฎรที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 29

ตารางที่ 29 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามการเคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด

การเคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ฯ	n	$\bar{X}$	SD.	F	df	p
ไม่เคยเข้าร่วม	34	4.44	0.75	3.084	4, 125	.018
1 - 15	70	3.90	0.71			
16 - 30	9	3.78	1.39			
31 - 45	14	3.64	1.55			
46 - 60	3	3.67	0.58			

จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 10 ได้นำมาทดสอบเพื่อหาความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe เมื่อนำมาจำแนกตามการเคยเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัดเป็นรายคู่แล้ว พบว่า กลุ่มที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัดต่างๆ ที่มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัดกับกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด 1-15 ครั้ง และกลุ่มที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัดกับกลุ่มที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด 31-45 ครั้ง ซึ่งต่างมีค่าความแตกต่างกันที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่น้อยกว่า .05 คือ .005 และ .006 ตามลำดับ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 30

ตารางที่ 30 ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามการเคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัดเป็นรายคู่

การเคยเข้าร่วม		ไม่เคยเข้าร่วม	1 - 15	16 - 30	31 - 45	46 - 60
กิจกรรมอนุรักษ์	$\bar{X}$	4.44	3.90	3.78	3.64	3.67
ไม่เคยเข้าร่วม	4.44	-	.005*	.053	.006*	.153
1 - 15	3.90		-	.700	.328	.659
16 - 30	3.78			-	.725	.853
31 - 45	3.64				-	.967
46 - 60	3.67					-

หมายเหตุ: *มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สมมติฐานที่ 11 ความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอ ไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐาน ได้แบ่งระดับการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มราษฎรที่มีความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีจำนวน 118 คน กลุ่มราษฎรที่ไม่มีความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีจำนวน 12 คน

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของราษฎรทั้ง 2 กลุ่ม พบว่ามีความแตกต่างกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับ 3.97 และ 2.92 คะแนน ตามลำดับ เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่างของคะแนนระหว่างกลุ่มราษฎรทั้ง 2 กลุ่มโดยใช้สถิติ t-test ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่คำนวณได้ มีค่าเท่ากับ .013 ($t = 6.993$) ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ คือ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าราษฎรที่มีความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ที่เข้ามามีบทบาทในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ซึ่งเมื่อตรวจสอบคะแนนเฉลี่ยจากตารางการทดสอบสมมติฐานจะเห็นว่า กลุ่มราษฎรที่มีความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มราษฎรที่ไม่มีความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อาจมีสาเหตุจากราษฎรที่มีความเชื่อถือนั้นมองเห็นกระบวนการและวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของพระสงฆ์มีประสิทธิภาพ มีผลลัพธ์ที่ดีและเป็นรูปธรรม ส่วนราษฎรที่ไม่มีความเชื่อถืออาจจะไม่ได้สนใจหรือมีอคติต่อพระสงฆ์ เนื่องจากเกิดการขัดผลประโยชน์กับพระสงฆ์ที่ทำการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เพราะต้องการใช้ประโยชน์ที่ดินแต่กลับทำไม่ได้ จำต้องเสียผลประโยชน์ในส่วนนี้เป็นต้น รายละเอียดแสดงในตารางที่ 31

ตารางที่ 31 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ ^a	n	$\bar{X}$	SD.	t	df	p
เชื่อถือ	118	3.97	0.58	6.993	129	.013
ไม่เชื่อถือ	12	2.92	0.50			

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ในการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของราษฎรต่อบทบาทผู้นำพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพสังคมและเศรษฐกิจของราษฎร, ศึกษาระดับความคิดเห็นของราษฎรต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้, ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของราษฎรต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ ในอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล และทำการวิเคราะห์โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยใช้ระเบียบวิธีทางสถิติ การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ตารางประกอบคำอธิบายและการเปรียบเทียบความแตกต่างโดยการทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติ t-test กับตัวแปรอิสระที่แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม และใช้สถิติ F-test กับตัวแปรอิสระที่แบ่งออกมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือมีความหมายว่า มีระดับความเชื่อมั่นทางสถิติร้อยละ 95 เป็นมาตรฐานในการทดสอบสมมติฐาน

สภาพสังคมและเศรษฐกิจของราษฎรบ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จากการศึกษพบว่า ราษฎรบ้านท่าเตียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อยู่ในช่วงอายุ 41 - 50 ปี มีอายุสูงสุด 80 ปี อายุต่ำสุด 20 ปี และมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 42.14 ปี ได้รับการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา มีอาชีพทำไร่ มีรายได้น้อยกว่า 40,001 บาทต่อปี โดยราษฎรมีรายได้เฉลี่ย 141,907.82 บาท ต่อครัวเรือนต่อปี มีรายได้สูงสุด 600,000 บาทต่อปี และมีรายได้ต่ำสุด 15,000 บาทต่อปี ราษฎรไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ส่วนที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมเมื่อจำแนกตามกลุ่มแล้ว พบว่า ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมปลูกต้นไม้ถวายพระอาจารย์มิตซูโอะ คเวสโก (ชากระบานบนลานธรรม) ส่วนมากราษฎรมีพื้นที่ถือครอง 1 - 20 ไร่ มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ยประมาณ 14.81 ไร่ต่อครัวเรือน มีขนาดพื้นที่ถือครองสูงสุด 80 ไร่ และต่ำสุดคือไม่มีพื้นที่ถือครอง ราษฎรส่วนใหญ่ไปทำกิจกรรมที่วัด 9 - 12 ครั้ง โดยความถี่ในการไปทำกิจกรรมที่วัดเฉลี่ย 7 ครั้งต่อปี ไปทำกิจกรรมที่วัดสูงสุด 12 ครั้งต่อปี และต่ำสุดคือไม่เคยไป เคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด 1 - 15 ครั้ง โดยเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ป่าไม้ของวัดเฉลี่ย 9 ครั้งต่อปี เข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ป่าไม้ของวัดสูงสุด 52 ครั้งต่อปี และต่ำสุดคือไม่เข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ป่าไม้ของวัด

ระดับความคิดเห็นของราษฎรตอบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จากการศึกษาพบว่า จากการนำค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของราษฎรตอบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ที่ได้ มาแบ่งออกเป็น 5 ช่วง พบว่า ราษฎรส่วนใหญ่ตอบคำถามความคิดเห็นตอบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ได้คะแนนอยู่ช่วง 3.41 - 4.20 (เห็นด้วยมาก) รองลงมา ได้คะแนนอยู่ในช่วง 4.21 - 5.00 (เห็นด้วยมากที่สุด) ได้คะแนนอยู่ในช่วง 2.61 - 3.40 (เห็นด้วยปานกลาง) ได้คะแนนอยู่ในช่วง 1.81 - 2.60 (เห็นด้วยน้อย) และได้คะแนนอยู่ในช่วง 1.00 - 1.80 (เห็นด้วยน้อยที่สุด) โดยคิดเป็นร้อยละ 39.23, 33.85, 21.54, 3.85, 1.54 ตามลำดับ โดยที่คะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 3.82 คะแนน คะแนนความคิดเห็นมากที่สุดเท่ากับ 4.95 คะแนน และคะแนนความคิดเห็นน้อยที่สุดเท่ากับ 1.70 คะแนน เมื่อนำค่าเฉลี่ยของการตอบคำถามแต่ละข้อมาหาค่าเฉลี่ยของการตอบคำถามในภาพรวม พร้อมทั้งนำไปเปรียบเทียบกับอันตรภาคชั้นที่กำหนดไว้ ผลการศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของราษฎรต่อการเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีค่าเท่ากับ 3.82 ซึ่งค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นดังกล่าวอยู่ในระดับสูง นั่นคือ ราษฎรมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยอย่างมากตอบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของราษฎรตอบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของราษฎรตอบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ คือ อาชีพ รายได้ของครัวเรือน ขนาดพื้นที่ถือครอง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การเคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด ความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยปัจจัยดังกล่าวข้างต้นมีผลต่อความคิดเห็นของราษฎรตอบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ คือ .05 ส่วนปัจจัยนอกจากนั้นซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ความถี่ในการไปทำกิจกรรมที่วัด เป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของราษฎรตอบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ คือ .05 รายละเอียดแสดงในตารางที่ 32

ตารางที่ 32 ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของราษฎรตัวอย่าง ต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการ
อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

ปัจจัยทางประชากร สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม	t - test	F - test	df	p
เพศ	0.734	-	129	.464
อายุ	-	2.090	5, 124	.071
ระดับการศึกษา	-	1.124	4, 125	.348
อาชีพ	-	9.028	4, 125	.001*
รายได้ของครัวเรือน	-	10.078	4, 125	.001*
การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม	1.741	-	129	.084
ขนาดพื้นที่ถือครอง	-	2.812	4, 125	.028*
ความถี่ในการไปทำกิจกรรมที่วัด	-	1.308	3, 126	.275
การเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด	-	3.084	4, 125	.018*
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	-7.013	-	129	.012*
ความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	6.993	-	129	.013*

หมายเหตุ: * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ข้อเสนอแนะ

อาชีพของราษฎร

จากการศึกษาพบว่า ราษฎรตัวอย่างที่มีอาชีพค้าขายจะเปิดร้านค้าขายของเบ็ดเตล็ดต่างๆ และบางรายก็เปิดร้านขายผลิตผลทางการเกษตรให้กับผู้สัญจรผ่านไปมา ตามสองฝั่งถนนกาญจนบุรี - สังขละบุรี ช่วงที่ผ่านหมู่บ้านท่าเตียน ซึ่งผู้ที่มีอาชีพค้าขายนั้นจะมีโอกาสอยู่ในพื้นที่บ้านท่าเตียน มากกว่ากลุ่มที่มีอาชีพทำไร่, กลุ่มที่มีอาชีพทำสวน, กลุ่มที่มีอาชีพรับจ้าง และกลุ่มที่มีอาชีพรับราชการ เพราะกลุ่มที่มีอาชีพทำไร่, ทำสวน, รับจ้างและรับราชการนั้น บางครั้งผู้ที่มีอาชีพทำไร่หรือทำสวน จำเป็นต้องไปทำงานนอกพื้นที่ เนื่องจากว่ามีพื้นที่ทำกินอยู่ต่างถิ่น ส่วนผู้ที่มีอาชีพรับจ้างอาจมีนายจ้างในพื้นที่บ้านท่าเตียนเองหรือว่านอกพื้นที่ เข้ามาจ้างไปทำงานในพื้นที่นอกเขตหมู่บ้าน ส่วนอาชีพรับราชการก็เช่นเดียวกัน อาจได้รับการบรรจุเข้ารับราชการในท้องที่อื่น ดังนั้น ผู้ที่มีอาชีพอยู่ภายในหมู่บ้านย่อมมีโอกาสที่จะรับรู้ข่าวสารหรือมีเวลาที่จะไปเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของวัด ได้มากกว่าผู้ที่ไปทำงานนอกพื้นที่ ซึ่งก็คือกลุ่มอาชีพทำไร่, กลุ่มอาชีพทำสวน, กลุ่มอาชีพรับจ้าง, และกลุ่มอาชีพรับราชการ จึงทำให้กลุ่มอาชีพค้าขายกับกลุ่มอาชีพทำไร่, กลุ่มอาชีพทำสวน, กลุ่มอาชีพรับจ้าง, และกลุ่มอาชีพรับราชการ

สำหรับกลุ่มอาชีพทำไร่กับกลุ่มอาชีพรับจ้าง, กลุ่มอาชีพทำไร่กับกลุ่มอาชีพรับราชการ, กลุ่มอาชีพทำสวนกับกลุ่มอาชีพรับจ้าง และกลุ่มอาชีพทำสวนกับกลุ่มอาชีพรับราชการ แสดงให้เห็นว่า กลุ่มอาชีพทำไร่นั้นยังมีราษฎรบางส่วนที่มีพื้นที่ไร่ของตนอยู่ภายในหมู่บ้าน และบางส่วนไปทำไร่ในพื้นที่แต่กลับบ้านไวกและไม่ได้ไปทำไร่ทุกวัน เพราะการทำไวนั้นไม่จำเป็นต้องดูแลบำรุงรักษาตลอดเวลา จึงยังพอมีโอกาสที่จะได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่วัดจัดขึ้นอยู่พอสมควร ส่วนกลุ่มอาชีพรับราชการ ดังได้อธิบายแล้วว่า ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการในท้องที่อื่น อีกทั้งข้าราชการนั้นจะมีโอกาสที่จะได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่วัดจัดขึ้นมากกว่าอาชีพอื่นๆ ที่กล่าวมา เนื่องจากว่ามีวันทำงานติดกันถึง 5 วันต่อสัปดาห์ และมีวันหยุดที่ชัดเจน ซึ่งในบางครั้งวันหยุดก็ไม่ตรงกับวันที่ทางวัดจัดกิจกรรมต่างๆ ขึ้น อีกส่วนหนึ่ง คือ กลุ่มอาชีพทำสวนกับกลุ่มอาชีพรับจ้าง, กลุ่มอาชีพทำสวนกับกลุ่มอาชีพรับราชการ ก็มีลักษณะเช่นเดียวกันกับกลุ่มอาชีพทำไร่นั้นเอง ดังนั้น จึงทำให้กลุ่มอาชีพทำไร่กับกลุ่มอาชีพรับจ้าง, กลุ่มอาชีพทำไร่กับกลุ่มอาชีพรับราชการ กลุ่มอาชีพทำสวนกับกลุ่มอาชีพรับจ้าง และกลุ่มอาชีพทำสวนกับกลุ่มอาชีพรับราชการ

กลุ่มดังกล่าวข้างต้น คือ อาชีพของกลุ่มราษฎรตัวอย่างที่มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ดังนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่า ควรมีการกำหนดแนวทางที่สามารถทำให้ทุกกลุ่มสาขาอาชีพ เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ร่วมกับพระสงฆ์ของวัดสุนันทวนาราม อันมีพระอาจารย์มิตซูโอะ คเวสโก เป็นผู้นำ อยู่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อที่จะทำให้ทุกสาขาอาชีพภายในหมู่บ้านท่าเตียน เกิดความรักความหวงแหนทรัพยากรป่าไม้ของตน โดยร่วมกันทำให้ป่าไม้ในบริเวณพื้นที่แห่งนี้คงอยู่สืบเนื่องต่อไป

ขนาดพื้นที่ถือครอง

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มราษฎรตัวอย่างที่มีพื้นที่ถือครอง มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 มีจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ไม่มีพื้นที่ถือครองกับกลุ่มที่มีพื้นที่ถือครอง 41-60 ไร่ กลุ่มที่ไม่มีพื้นที่ถือครองกับกลุ่มที่มีพื้นที่ถือครอง 21-40 ไร่ และกลุ่มที่มีพื้นที่ถือครอง 1-20 ไร่ กับกลุ่มที่มีพื้นที่ถือครอง 41-60 ไร่ แสดงให้เห็นว่า กลุ่มราษฎรที่ไม่มีพื้นที่ถือครอง มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างจากกลุ่มอื่นอยู่ถึงจำนวน 2 กลุ่ม และอีก 1 กลุ่ม ก็คือกลุ่มของราษฎรที่มีขนาดพื้นที่ถือครองน้อยที่สุดกว่าทุกกลุ่มที่ทำการศึกษา จึงทำให้ทราบว่า ราษฎรที่ไม่มีพื้นที่ถือครองหรือมีพื้นที่ถือครองน้อย เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ทำให้ทรัพยากรป่าไม้ภายในหมู่บ้านท่าเตียนค่อยๆ ลดน้อยถอยลงไป

ดังนั้น เพื่อเป็นการตัดปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าและการบุกรุกที่ดิน ไม่ให้ลุกลามบานปลายมากไปกว่านี้ ผู้ศึกษาเห็นว่า หน่วยงานของกรมที่ดินหรือหน่วยงานใดก็ตามที่เกี่ยวข้อง ควรเข้ามาจัดสรรที่ดินทำกินให้กับราษฎร ซึ่งปัจจุบันถึงแม้ว่าราษฎรจะได้รับพื้นที่ทำกินโดยมีลักษณะการครอบครองแบบการเสียดินทำกิน (กบท.) ก็ยังไม่เพียงพอต่อราษฎรทั้งหมด จึงสมควรที่จะมีการเพิ่มที่ทำกินให้กับราษฎร โดยต้องมีการร่างข้อตกลงและบทลงโทษร่วมกันว่าจะช่วยกันดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้แห่งนี้ไว้ ไม่กระทำการสิ่งใดที่แสดงว่าเป็นการมุ่งร้ายหรือทำลาย เชื่อว่าจะเป็นอีกกุศโลบายหนึ่งที่สามารถทำให้ราษฎรอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้เป็นอย่างดี

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มราษฎรตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้น้อย มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่ากลุ่มราษฎรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มาก ซึ่งอาจมีสาเหตุจากราษฎรที่มีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มาก จะสนับสนุนให้พระสงฆ์เป็นผู้นำในการอนุรักษ์ เพราะเห็นว่านอกจากพระสงฆ์จะสามารถเป็นผู้นำทางด้านจิตวิญญาณได้เป็นอย่างดีแล้ว ก็น่าจะเป็นผู้นำในการเข้ามามีบทบาทการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัดได้เป็นอย่างดีเช่นเดียวกัน ส่วนราษฎรที่มีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้น้อย อาจจะเห็นว่าพระสงฆ์ไม่สมควรมายุ่งเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ เพราะว่าเป็นเรื่องของทางโลก ผู้ที่ต้องการบำเพ็ญเพียรเพื่อละกิเลสค้นหาควรประพฤติปฏิบัติธรรมอย่างเดียว

ดังนั้น ทางพระสงฆ์และผู้นำหมู่บ้านควรประสานงานกับหน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาให้ความรู้แก่ราษฎร หรือหากว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเองเข้าไปให้ความรู้ได้ไม่เต็มที่ ก็เห็นสมควรที่จะนำเอาองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไปถวายพระสงฆ์ โดยให้ท่านเป็นสื่อกลางระหว่างราษฎรกับหน่วยงาน เพื่อที่ราษฎรจะได้มีองค์ความรู้ที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ไม่ส่งผลเสียอันจะกระทบในทางไม่ดีต่อทรัพยากรป่าไม้

การเคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มราษฎรตัวอย่างที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัดกับกลุ่มที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด 1-15 ครั้ง และกลุ่มที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัดกับกลุ่มที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด 31-45 ครั้ง แสดงให้เห็นว่า ราษฎรที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ แตกต่างจากผู้ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัดอย่างสิ้นเชิง

ดังนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่าพระสงฆ์ควรหาทางประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรรับรู้และเข้าใจบทบาทของพระสงฆ์ ที่ทำได้มากกว่าเป็นแค่เพียงผู้นำทางด้านจิตวิญญาณเพื่อให้ราษฎรเข้าใจและได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่วัดอย่างสม่ำเสมอ โดยที่ทางวัดสมควรจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในวันที่เป็นวันหยุดของทางราชการ ด้วยเหตุผลที่ว่า ทุกคนในหมู่บ้านในทุกสาขาอาชีพจะได้มีสิทธิ์เข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์อย่างเท่าเทียมกัน ไม่รู้สึกถึงความแปลกแยกจากหมู่คณะ มีจิตสำนึกที่ดีต่อป่าไม้ที่ทุกๆ คนร่วมกันอนุรักษ์ และกิจกรรมที่ร่วมกันทำเช่นนี้จะก่อให้เกิดความสามัคคีขึ้นในชุมชนได้เป็นอย่างดีอีกประการหนึ่ง อันจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและต่อทรัพยากรป่าไม้ในอนาคตข้างหน้า

ความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มราษฎรที่มีความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มราษฎรที่ไม่มีความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อาจมีสาเหตุจากราษฎรที่มีความเชื่อถือนั้น มองเห็นกระบวนการและวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของพระสงฆ์วัดสุนันทวนาราม โดยมีพระอาจารย์มิตซูโอะ คเวสโก เป็นผู้นำ เป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ บังเกิดผลลัพธ์ที่ดีและเป็นรูปธรรม อีกทั้งส่งผลดีต่อชาวบ้านที่อาศัยอยู่โดยรอบผืนป่าบ้านท่าเตียนแห่งนี้ ส่วนราษฎรที่ไม่มีความเชื่อถืออาจจะไม่ได้สนใจ ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ที่วัดจัดขึ้นหรือมีอคติต่อพระสงฆ์ เนื่องจากเกิดการขัดผลประโยชน์กับพระสงฆ์ที่ทำการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เพราะต้องการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณป่าไม้แต่กลับทำไม่ได้ จำต้องเสียผลประโยชน์ในส่วนนี้

ดังนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่า พระสงฆ์นั้นจัดได้ว่าเป็นผู้นำอย่างไม่เป็นทางการ ที่สามารถสร้างอิทธิพลต่อมวลชนได้ ในบางกรณีพระสงฆ์มีอิทธิพลต่อมวลชนมากกว่าผู้นำที่เป็นทางการซึ่งพบเห็นได้อยู่บ่อยครั้ง กรณีของวัดสุนันทวนารามก็เช่นเดียวกัน พระอาจารย์มิตซูโอะ คเวสโก และพระสงฆ์ภายในวัด สามารถชักนำให้ราษฎรในหมู่บ้านหันกลับมาดูแลและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ซึ่งเคยเสื่อมโทรมไปเมื่อครั้งอดีตให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ดังเดิม โดยอาศัยความเลื่อมใสศรัทธาของราษฎรที่มีต่อความเป็นพระภิกษุสงฆ์ พยายามชี้แนะแนวทางและปลูกฝังการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้บังเกิดขึ้นในจิตใจ เพื่อให้เป็นผลสัมฤทธิ์ที่ดีกว่านี้ หน่วยงานราชการหรือส่วนงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะนำองค์ความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ที่ถูกต้องตามหลักการถวายแก่พระสงฆ์ เพื่อที่ท่านจะได้นำไปเผยแพร่ให้แก่ประชาชนได้อีกทอดหนึ่ง ซึ่งคาดว่าจะจะเป็นวิธีการที่ง่ายและเข้าถึงประชาชนได้มากกว่าหน่วยงานเข้าไปดำเนินการเองโดยตรง

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมป่าไม้. 2550. สถิติการป่าไม้ของประเทศไทย 2550. ส่วนศูนย์ข้อมูลส่วนกลาง สำนักงาน
สารสนเทศกรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2542. ข้อมูลสภาพทั่วไปของตำบลไทรโยค อำเภอไทรโยค
จังหวัดกาญจนบุรี. แหล่งที่มา: http://www.info.thailocaladmin.go.th/search_general, 21
กรกฎาคม 2553.

เกียรติศักดิ์ ประดิษฐ์พร. 2549. ความคิดเห็นที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของระดับ
มัธยมศึกษาในอำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เกษม จันทร์แก้ว. 2530. วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. อักษรสยามการพิมพ์, กรุงเทพฯ.

กฤษณะ บุปผา. 2549. ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมการส่งเสริมด้านป่าไม้ที่มีต่อการ
อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และผลการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนศาสตร์ชุมชนที่ 8
จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จ้านงค์ อติวัฒน์สิทธิ์. 2532. ทักษะเชิงพุทธศาสตร์เกี่ยวกับนิเวศวิทยา, มหาจุฬาลงการ
พุทธศาสตร์ สังคมศาสตร์. สนิท ไชยวงศ์คต บรรณาธิการ, กรุงเทพฯ.

นิวัติ เรืองพานิช. 2541. นิเวศวิทยาทรัพยากรธรรมชาติ. สำนักพิมพ์ริ้วเขียว, กรุงเทพฯ.

บุญลือ พูลนิล. 2546. ความคิดเห็นของราษฎรที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากร
ป่าไม้ของพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำพอง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บัวเรศ ประไซ์โย, ไพรัช เคนวิเศษ และวนิช สุระแสง. 2538. การจัดการป่าชุมชนโดย องค์กร
ท้องถิ่น: กรณีศึกษาป่าชุมชนบ้านโสกนาค ตำบลวังม่วง อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น,
น.85 - 136. ใน แนวทางปฏิบัติงานโครงการพัฒนาป่าชุมชน (2) พ.ศ. 2538. ส่วนป่าชุมชน
สำนักส่งเสริมการปลูกป่า กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.

ประยงค์ อัมจักร. 2541. พระสงฆ์กับป่า, ในรายงานการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องบทบาทของ
พระสงฆ์ในการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้,
27 - 29 มิถุนายน 2541. ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนแห่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พระธรรมปิฎก (ปยุตฺโต). 2537. คนไทยกับป่า. พิมพ์ครั้งที่ 4, สหธรรมิก, กรุงเทพฯ.

พระราชวรมนี (ปยุตฺโต). 2527. สถาบันสงฆ์กับสังคมไทย. มูลนิธิโกมลคีมทอง, กรุงเทพฯ.

_____. 2530. สถาบันสงฆ์กับสังคมไทย. โรงพิมพ์กรมการศาสนา, กรุงเทพฯ.

พัทธา สายหู. 2524. กลไกของสังคม. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

มูลนิธิชัยพัฒนา. 2553. แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากร, กรุงเทพฯ. แหล่งที่มา:
[http:// www.chaipat.or.th/chaipat/index.php?option=com_content&view=category&layout=](http://www.chaipat.or.th/chaipat/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=59&Itemid=80)
[blog&id=59&Itemid=80](http://www.chaipat.or.th/chaipat/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=59&Itemid=80), 10 กุมภาพันธ์ 2553.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2525. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. อักษรเจริญทัศน์.
กรุงเทพฯ.

วิเชียร เกตุสิงห์. 2524. คู่มือการวิจัยหลักการสร้างและการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.
สำนักพิมพ์เรือนแก้ว, กรุงเทพฯ.

วิรุพห์ ศรีสนธิ. 2544. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้วัด
ปลักไม้ลาย ตำบลทุ่งขวาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วัดสุนันทวนาราม. 2545. ประวัติวัดสุนันทวนาราม ตำบลไทรโยค อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี. แหล่งที่มา: <http://www.watpahsunan.org/history.htm>. 9 กุมภาพันธ์ 2553.

สุเมธ ตันติเวชกุล. 2539. การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ. สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ, เล่มที่ 21. (2539): 67 - 72.
แหล่งที่มา: <http://kanchanapisek.or.th/kp6/BOOK21/chapter8/t21-8-m1.htm>.
9 กุมภาพันธ์ 2553.

สุพจน์ พงษ์พิสุทธิบุบผา. 2543. การมีส่วนร่วมของราษฎรในการอนุรักษ์ป่าชุมชนภายใต้การชี้นำของพระสงฆ์: กรณีศึกษาป่าชุมชนวัดชลประทานราชดำริ จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2547. จังหวัดที่มีพื้นที่ป่าไม้มากที่สุด 10 ลำดับ พ.ศ. 2541-2547, กรุงเทพฯ. แหล่งที่มา: <http://service.nso.go.th/nsopublish/service/data/topten/agricul/T1001/th/th.htm>. 9 กุมภาพันธ์ 2553.

องค์การบริหารส่วนตำบลไทรโยค. 2554. แผนพัฒนาท้องถิ่นปี พ.ศ.2554 - 2556 ขององค์การบริหารส่วนตำบลไทรโยค อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี. งานวิเคราะห์นโยบายและแผน, สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลไทรโยค, กาญจนบุรี.

อารีย์ เหมะธูลิน. 2546. ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในวัดป่า: กรณีศึกษาวัดป่าบ้านตาด ตำบลบ้านตาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อุทุมพร จามรมาน. 2537. ทฤษฎีการวัดทางจิตวิทยา. โรงพิมพ์ฟีนีქซ์, กรุงเทพฯ.

อุแก้ว ประกอบไวยกิจ บีเวอร์. 2531. มนุษย์ – ระบบนิเวศ, ไทยวัฒนาพานิช, กรุงเทพฯ.

Cronbach, L. J. 1974. **Essentials of Psychological Testing**. 3rd ed Harper & Row Publisher, New York.

Kuder, G.F. and , M.W. Richardson. 1937. **Psychometrika**. The theory of the estimation of test reliability. 2: 151-160.

Likert, R. 1932. **A Technique for the Measurement of Attitudes**, Archives of Psychology 140: 1-55.

การหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีของ Cronbach

การหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีของ Cronbach จะแปลความหมายได้ว่า ค่าความเชื่อมั่นที่คำนวณได้ควรมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 เท่านั้น กล่าวคือ ถ้าแบบสอบถามใดมีประสิทธิภาพ ผู้ตอบย่อมจะสามารถตอบคำถามที่คงที่คะแนนจากผลสอบแต่ละครั้งจะคงที่ ทำให้ค่าความเชื่อมั่นที่คำนวณได้จะใกล้เคียงกับ 1 หรือเท่ากับ 1 ในกรณีที่ไม่มีผลคลาดเคลื่อนเลย และในทางตรงกันข้าม แบบทดสอบใดที่ขาดความเที่ยง ค่าความเชื่อมั่นจะลดลงไปเรื่อย ๆ จนเข้าใกล้ 0 และถ้าค่าความเชื่อมั่นเป็น 0 แล้ว ย่อมชี้ให้เห็นว่าแบบทดสอบนั้นไม่มีความเที่ยงเลย ดังนั้นแบบทดสอบที่ดีควรมีค่าความเชื่อมั่นอย่างน้อย 0.7 ขึ้นไป ซึ่งสูตรที่ใช้ในการคำนวณ คือ

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum Si^2}{St^2} \right]$$

α = ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อถือได้

n = จำนวนข้อทั้งหมด

$\sum Si^2$ = ความแปรปรวนของแบบทดสอบรายข้อ

St^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแบบทดสอบทั้งฉบับ

การหาความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีของคูเดอร์ ริชาร์สัน 20 (Kuder-Richardson 20: KR-20)

การหาความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีของคูเดอร์ ริชาร์สัน 20 จะใช้แบบทดสอบไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างเพียงครั้งเดียว โดยการให้คะแนนเป็นระบบ 0 - 1 คือ ตอบผิดได้ 0 คะแนน ตอบถูกได้ 1 คะแนน ค่าที่ได้จะบ่งบอกความสัมพันธ์ของ 2 ตัวแปร ในที่นี้คือผู้ตอบถูกและผู้ตอบผิด ถ้าค่าที่ได้มากกว่า 0 แสดงว่าภาพรวมของแบบวัดทั้งฉบับนั้นมีความสอดคล้องกันของการตอบถูกกับการตอบผิด ยิ่งมีค่าที่เข้าใกล้ 1 มากเท่าใด ยิ่งมีความสอดคล้องกันมากขึ้น นั่นย่อมบ่งบอกถึงความมั่นใจที่ได้ผลเช่นเดียวกันนี้เมื่อไปทดสอบซ้ำ ซึ่งสูตรที่ใช้ในการคำนวณ คือ

$$r_{KR-20} = \left(\frac{n}{n-1} \right) \left(1 - \frac{\sum pq}{s^2} \right)$$

เมื่อ r_{KR-20} = ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n = จำนวนข้อสอบ

p = แทนสัดส่วนของผู้ทำถูกหารด้วยจำนวนคนสอบทั้งหมด

q = แทนสัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่งๆ หรือ $1-p$

s^2 = แทนคะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบ

แบบสอบถาม

ความคิดเห็นของราษฎรตอบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บ้านท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

คำชี้แจง: แบบสอบถามชุดนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเพื่อการศึกษาของนิสิตปริญญาโท สาขาการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ภาควิชาการจัดการป่าไม้ คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ซึ่งคำตอบของท่านทุกข้อมีความสำคัญยิ่งต่อการศึกษาวิจัย จึงขอความกรุณาท่านช่วย ตอบคำถามตามความเป็นจริงและตามความคิดเห็นที่แท้จริง ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการ ตอบแบบสอบถามนี้

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () และตอบคำถามในช่องว่างซึ่งตรงกับความคิดเห็นและ ความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปด้านเศรษฐกิจ สังคม

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. ปัจจุบันท่านมีอายุ ปี
3. ระดับการศึกษา ชั้น
4. ท่านมีรายได้จากการประกอบอาชีพ (หลัก + รอง)
จาก เป็นเงิน.....บาท/ปี
5. ปัจจุบันท่านมีที่ดินเป็นของตนเองหรือไม่
() มี จำนวน.....ไร่ () ไม่มี (ข้ามไปตอบข้อ 6.)
6. การเคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของวัด
() ไม่เคย
() เคย.....ครั้ง/ปี

7. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านป่าไม้หรือไม่

- () ไม่เป็น
- () เป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () กิจกรรมการลาดตระเวนป่า
 - () โครงการรักษ์ป่ารักษ์ชีวิต
 - () ชมรมพิทักษ์ไพรไพรโยค
 - () กิจกรรมปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ (กฟผ.)
 - () กิจกรรมปลูกต้นไม้ถวายพระอาจารย์มิตซูโอะ (ชากระบะบานบนลานธรรม)
 - () กิจกรรมปลูกพรรณไม้ในพุทธประวัติ
 - () อื่นๆ ระบุ

8. ความถี่ในการไปทำกิจกรรมที่วัด (ครั้ง/ปี)

- () ไม่เคยไป
- () เคย.....ครั้ง/ปี

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของท่าน

ความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	ใช่	ไม่ใช่
1. การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ คือ การรักษาป่าไม้ให้คงอยู่โดยไม่มีการใช้ประโยชน์แต่อย่างใด		
2. พื้นที่อุทยานแห่งชาติ/ป่าสงวนแห่งชาติ ห้ามมิให้ผู้ใดบุกรุกยึดถือครอบครองที่ดิน		
3. การตัดไม้ทำลายป่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดอุทกภัย		
4. ป่าไม้ช่วยป้องกันการพังทลายของดินและรักษาความสมบูรณ์ของดิน		
5. ป่าไม้ช่วยบรรเทาความรุนแรงของลมพายุ		
6. พื้นที่อุทยานแห่งชาติ/ป่าสงวนแห่งชาติ ราษฎรสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไม่มีขอบเขต		
7. อุทยานแห่งชาติ/ป่าสงวนแห่งชาติ เป็นแหล่งที่ให้ความรู้และนันทนาการแก่ประชาชน โดยทั่วไป		
8. ป่าไม้เป็นแหล่งอาหารและยารักษาโรค		
9. อุทยานแห่งชาติ/ป่าสงวนแห่งชาติ เป็นสมบัติของคนทั่วไปควรที่จะอนุรักษ์ให้คงอยู่ตลอดไป		
10. ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ/ป่าสงวนแห่งชาติ สามารถเข้าไปล่าสัตว์ป่าได้โดยไม่ผิดกฎหมาย		

ตอนที่ 3 ความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเชื่อถือในความเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของท่าน

ความเชื่อถือ	เชื่อถือ	ไม่เชื่อถือ
1. เชื่อถือว่าพระสงฆ์คือผู้เป็นศูนย์รวมจิตใจของราษฎรได้ดีกว่าบุคคลอื่น		
2. เชื่อถือว่าพระสงฆ์เป็นผู้ที่ตัดสินใจในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้ดีกว่าบุคคลอื่น		
3. เชื่อถือว่าพระสงฆ์สามารถทำหน้าที่เป็นผู้นำในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้เป็นอย่างดี		
4. เชื่อถือว่าพระสงฆ์สามารถทำหน้าที่อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้เป็นอย่างดี		
5. เชื่อถือว่าพระสงฆ์เป็นผู้ที่สามารถถ่ายทอดความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้แก่ราษฎรได้เป็นอย่างดี		
6. เชื่อถือว่าพระสงฆ์สามารถเป็นสื่อกลางระหว่างราษฎรกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้		
7. เชื่อถือว่าพระสงฆ์สามารถไกล่เกลี่ยกรณีพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างราษฎรกับหน่วยงานของรัฐในการบุกรุกทำลายป่าได้ดีกว่าผู้อื่น		
8. เชื่อถือว่าพระสงฆ์จะวางตัวเป็นกลางหากต้องเป็นผู้ไกล่เกลี่ยเมื่อเกิดกรณีพิพาทด้านป่าไม้ระหว่างราษฎรกับหน่วยงานของรัฐ		
9. เชื่อถือว่าในปัจจุบันพระสงฆ์ได้ดำเนินการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างถูกต้องเป็นไปตามกระบวนการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างแท้จริง		
10. เชื่อถือว่าพระสงฆ์จะยึดมั่นในวิถีทางการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้ยั่งยืนตลอดไป		

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของราษฎรตอบทบาทผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับความคิดเห็นต่อการเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของท่าน

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. พระสงฆ์เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้					
2. หลักการบริหารภายในวัดเอื้อต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้					
3. พุทธศาสนามีจุดมุ่งหมายในการแก้ไขปัญหให้กับสังคมมนุษย์ซึ่งก็เป็นเช่นเดียวกับหลักการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้					
4. พระพุทธศาสนาดังอยู่ในหลักของเหตุผล จึงเป็นการช่วยพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้					
5. หลักของพระพุทธศาสนาสอนให้มนุษย์มีความสันโดษใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ซึ่งมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้					
6. พระสงฆ์ควรมุ่งปฏิบัติธรรมอย่างเดียว ไม่ควรยุ่งเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้					
7. ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ/ป่าสงวนแห่งชาติ ไม่ควรมีวัด/สำนักสงฆ์ตั้งอยู่ เพราะจะส่งผลกระทบต่อพื้นที่					
8. ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ/ป่าสงวนแห่งชาติ พระสงฆ์ไม่ควรสร้างสิ่งก่อสร้างที่อาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรป่าไม้					
9. เชื่อว่าพระสงฆ์ที่มีความรู้เกี่ยวกับป่าไม้จะชี้นำให้ราษฎรอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้					

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
10. เชื่อว่าบุคคลทั่วไปจะมีความศรัทธาและเชื่อถือในตัวพระสงฆ์ ถ้าพระสงฆ์จะอบรมสั่งสอนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้					
11. พระสงฆ์ควรเทศน์และแทรกแนวคิดที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้					
12. พระสงฆ์ควรเขียน/ตีพิมพ์ เอกสารวารสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เผยแพร่ เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนร่วมกันอนุรักษ์					
13. ควรใช้วัดเป็นสถานที่ส่งเสริมกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้					
14. วัด/สำนักสงฆ์ ที่อยู่นอกเขตอุทยานแห่งชาติ ป่าสงวนแห่งชาติ ก็สามารถช่วยเหลืองานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้เช่นเดียวกัน					
15. พระสงฆ์ควรเป็นผู้หน้าที่ช่วยส่งเสริมให้ราษฎรร่วมมือและปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้					
16. พระสงฆ์ควรเทศน์สั่งสอนหรือชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรป่าไม้ให้แก่ราษฎรมิให้หาแต่ผลประโยชน์ส่วนตัว					
17. การอบรมสั่งสอนหรือการชี้แนะราษฎรในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของพระสงฆ์จะต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบของกฎหมาย					
18. พระสงฆ์ไม่ควรเอนเอียงและควรจัดการขึ้นเด็ดขาด หากมีผู้กระทำผิดต่อทรัพยากรป่าไม้ เพื่อมิให้เป็นแบบอย่างในโอกาสข้างหน้า					

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
19. พระสงฆ์ควรกำหนดให้มีกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้บ่อยครั้งเพื่อช่วยกระตุ้นจิตสำนึกการอนุรักษ์ให้กับราษฎรอย่างต่อเนื่อง					
20. ถ้าไม่มีพระสงฆ์เป็นผู้นำในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ราษฎรก็สามารถอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้ดีเช่นเดียวกัน					

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของราษฎรที่มีต่อบทบาทการเป็นผู้นำของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ	นายชนโชติ สุ่มังคะละ
เกิดวันที่	6 ธันวาคม 2527
สถานที่เกิด	อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร
ประวัติการศึกษา	พุทธศาสตรบัณฑิต (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา) สาขาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	-
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	-
ผลงานดีเด่นและรางวัลทางวิชาการ	-
ทุนการศึกษาที่ได้รับ	-